

47586

I

TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

TEKİRDAĞ İLİ SARAY İLÇESİ
KIRSAL KALKINMA PROJESİ

Hasan Naci Özcan

YÜKSEK LİSANS TEZİ
TARIM EKONOMİSİ ANABİLİM DALI

Tekirdağ

Haziran, 1995

II

Yüksek Lisans Tezi

TEKİRDAĞ İLİ SARAY İLÇESİ
KIRSAL KALKINMA PROJESİ

Hasan Naci Özcan

Trakya Üniversitesi
Tekirdağ Ziraat Fakültesi
Tarım Ekonomisi Bölümü

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Hasan GÜNGÖR
1995.

Jüri: Prof. Dr. İ. Hakkı İNAN
Jüri: Doç. Dr. Faruk EMEKSİZ
Jüri: Yrd. Doç. Dr. Hasan GÜNGÖR

TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

TEKİRDAĞ İLİ SARAY İLÇESİ
KIRSAL KALKINMA PROJESİ

Hasan Nacl ÖZCAN

T.Ü. Tekirdağ Ziraat Fakültesi
Tarım Ekonomisi Anabilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

Bu Tez 22. 06. 1995 Tarihinde Aşağıdaki Jüri Tarafından
85.(Seksenbeş). Not Takdir Edilerek Oy Birliğiyle Kabul Edilmiştir.

Prof. Dr.
İ.Hakkı İNAN

Doç. Dr.
Faruk EMEKSİZ

Yrd. Doç.Dr.
Hasan GÜNGÖR

TEŐEKKÜR

Tez çalıőmam sırasında yardımlarını esirgemeyen Saray Kaymakamına, İlçe Milli Eğitim M¼d¼rl¼đ¼ personeline İlçe Tarım M¼d¼r¼ başta olmak üzere değerli çalıőanlarına ve diğer yetkililere ayrıca envanter çalışmaları sırasında bizleri sabırla dinleyerek sorularımıza cevap veren y¼re k¼ylerinin muhtarları, ihtiyar meclisi üyeleri ve üreticilerine teőekk¼r ederim.

Ayrıca, bu çalıőmamın bu aőamaya kadar gelmesinde büyük emeği geçen hocam Sayın Yrd. Doç. Dr. Hasan G¼NGÖR'e teőekk¼rlerim sonsuzdur.

Tezin yazım aőamasında yakın ilgilerini görd¼đ¼m, Tarım Ekonomisi Bölümü öğretim elemanlarından Ar.Gör. Günay G¼ngör ve Ar.Gör. Recep Erbay'a teőekk¼r¼ bir borç bilirim.

ÖZET

Bu tezin amacı, Tekirdağ ili, Saray ilçesi'nin kırsal kalkınmasını sağlayacak yeni yatırımların hangi alanlara yapılması gerektiğini ortaya çıkarmaktır.

Saray merkez, 2'si belde, 21'i köy olmak üzere anketler hazırlanmış ve doldurulmuştur.

Sorulan sorularda bölgenin potansiyelinin ne olduğu saptanılmaya çalışılmış ve neler yapılması gerektiği konusunda üreticilerin fikri alınmış ve bunların hangi ölçüde yapılması gerektiğine dair önerilerde bulunulmuştur.

Başlıca geçim kaynağı tarım ve hayvancılık olan bölgede üretimi arttırmak için yeniliklerden üreticileri daha çok faydalandırmak ve bu yenilikleri onlara kabul ettirebilmek, bu çalışmanın asıl amacını oluşturmaktadır.

Bu bölgede meyve ve sebze yetiştiriciliği azdır, nedense üreticiler kendi ihtiyaçlarını yetiştirmemekte-dirler.

Sanayi bölgesine yakın olan bu bölge Çerkezköy ve Çorlu'da yaşayan insanların tarımsal ve hayvansal kaynaklı yiyeceklerini karşılamak için üretim bölgesi haline getirilmelidir.

SUMMARY

This research work is city of Tekirdağ and administrative of Saray, rural of development will provide the investments are to become prestite which they must make to aers.

Saray center was prepared and completed some public surveys two city town and twentyone village.

To asked questions what'sthe potential determining studied of district in and the producers ideas had resented that what about they must do, and was made some suggestions about which how must they do.

That's district which head of living sources agricultural and stockbreeding for auction of production, producers to make of use from news, acceptance can case these to them.This is forming which original study purpose.

In this district growing fruit and vegetable until next to nothing.

Howaway producers aren't growing their selves needs.

This is the district which is near of industry district in Çerkezköy and Çorlu living people agricultural and animal product origin for provide the same food to make growing aers.

V
İÇİNDEKİLER

Sayfa

1.		
GİRİŞ		1
2. KONU ile İLGİLİ YAPILAN ÇALIŞMALAR		3
3. MATERİYAL VE YÖNTEM		6
3.1 Araştırma Materyali.....		6
3.2. Araştırmada Kullanılan Metodlar.....		6
3.2.1.Örnekleme Metodu.....		6
3.2.2. Analiz Metodları.....		7
4. ARAŞTIRMA ALANI HAKKINDA GENEL BİLGİLER		8
5. ARAŞTIRMA BULGULARI		10
5.1. Saray İlçesinin Köyler İtibariyle Ecnanter Sonuçları.....		10
5.2. Saray İlçesinin Toplumsal Ecnanteri.....		11
6.SONUÇ VE ÖNERİLER		23
7.YARARLANILAN KAYNAKLAR		29

ÇİZELGELER**Saray İlçesinin Toplumsal Envanteri İle İlgili**

- Çizelge 1. İlçe Tarım Müdürlüğü Hakkında Bilgi Durumu
- Çizelge 2. İlçe Tarım Müdürlüğü Elemanlarının Köyü Ziyaret Sıklığı
- Çizelge 3. İlçe Tarım Müdürlüğü'nün Üreticiye Sunduğu Hizmetlerin Niteliği
- Çizelge 2. Köylerin Köy Tipleri Konumları ve İmar Durumları İtibariyle Dağılımı
- Çizelge 3. Köy Yüzölçümlerinin Topografik Durumları İtibariyle Dağılımı
- Çizelge 4. Son Beş Yılda Tarımsal Faaliyette Meydana Gelen Teknik, Ekonomik ve Yapısal Değişiklikler
- Çizelge 5. Son Beş Yılda Tarımsal Faaliyette Meydana Gelen Teknik, Ekonomik ve Yapısal Değişimlerden Etkilenme Faktörleri
- Çizelge 6. Köyün ve Köylünün Kalkınması İçin Gerekli Faaliyetlerin Niteliği (Önem Sırasına Göre)
- Çizelge 7. Devletin Köye Yaptığı Yatırımların ve Hizmetlerin Benimsenme Durumu (Önem Sırasına Göre)
- Çizelge 8. Tarımsal Gelirin Niteliklerine Göre Oransal Dağılımı (%) (Hane halkı Düzeyinde)
- Çizelge 9. Tarım Dışı Gelirin Niteliklerine Göre Oransal Dağılımı (%) (Hane halkı Düzeyinde)
- Çizelge 10. Tarımsal Gelirin Toplam Gelirin İçindeki Oransal Dağılımı(%)
- Çizelge 11. Son Üç Yılda Elde Edilen Gelir İçerisinde Tarım ve Tarım Dışı Gelirdeki Göreceli Artış Durumu
- Çizelge 12. Son Üç Yılda Tarımsal Gelirdeki Azalışın Nedenleri
- Çizelge 13. Son Üç Yılda Tarımsal Gelirdeki Artışların Nedenleri
- Çizelge 14. Son Üç Yılda Tarım Dışı Gelirlerdeki Azalış Nedenleri
- Çizelge 15. Son Üç Yılda Tarım Dışı Gelirlerdeki Artış Nedenleri
- Çizelge 16. Köyden İlçe Merkezi veya İl'e Göç Nedenleri (Önem Sırasına Göre)
- Çizelge 17. Köyde Kooperatifin Etkili Çalışmamasının Nedenleri
- Çizelge 18. Köyde Kooperatif Olmamasının Nedenleri

Saray İlçesinin Köyler İtibariyle Envanter Sonuçları

- Çizelge 1.1. Köylerin Sahip Oldukları Arazilerin Nitelikleri İtibariyle Dağılımı
- Çizelge 1.2. Köylerin Sahip Oldukları Arazilerin Nitelikleri İtibariyle Dağılımı
- Çizelge 1.3. Köylerin Tarım Alanlarının İşletme Büyüklükleri İtibariyle Dağılımı
- Çizelge 1.4. Köylerin Toprak Ölçüm Çalışmaları, Toprak Kullanımı, Zirai Mücadele, Kullandıkları Gübre ve Türleri İtibariyle Dağılımı
- Çizelge 2.1. Köylerin Tarımsal Amaçlı Sulamanın Nitelikleri İtibariyle Dağılımı
- Çizelge 2.2. Köylerin Tarımsal Amaçlı Sulamanın Nitelikleri İtibariyle Dağılımı
- Çizelge 2.3. Köylerin Tarım Alanlarının İşletme Büyüklükleri İtibariyle Dağılımı
- Çizelge 3.1. İşletme Grupları İtibariyle Köylerdeki Büyükbaş Hayvan Varlığı
- Çizelge 3.2. İşletme Grupları İtibariyle Köylerdeki Büyükbaş Hayvan Varlığı
- Çizelge 3.3. Köylerin Sahip Oldukları İş Hayvanı Sayılarının Türleri ve Hastalıkları İtibariyle Dağılımı
- Çizelge 4.1. Köylerin Yetiştirdikleri Ürünler, Dekara Atılan Tohum ve Dekara Verim
- Çizelge 4.2. Köylerin Yetiştirdikleri Ürünler, Dekara Atılan Tohum ve Dekara Verim
- Çizelge 4.3. Köylerin Yetiştirdikleri Ürünler, Dekara Atılan Tohum ve Dekara Verim
- Çizelge 4.4. Köylerin Yetiştirdikleri Ürünler, Dekara Atılan Tohum ve Dekara Verim
- Çizelge 4.5. Köylerin Yetiştirdikleri Ürünler, Dekara Atılan Tohum ve Dekara Verim
- Çizelge 4.6. Köylerin Yetiştirdikleri Ürünler, Dekara Atılan Tohum ve Dekara Verim
- Çizelge 5.1. Köylerin Yetiştirdikleri Ürünler, Dekara Verim ve Dekardaki Ağaç Sayıları İtibariyle Dağılımı
- Çizelge 5.2. Köylerin Yetiştirdikleri Ürünler, Dekara Verim ve Dekardaki Ağaç Sayıları İtibariyle Dağılımı
- Çizelge 5.3. Köylerin Yetiştirdikleri Ürünler, Dekara Verim ve Dekardaki Ağaç Sayıları İtibariyle Dağılımı
- Çizelge 6.1. Köylerin Dışarıya Sattıkları Başlıca Maddeler İtibariyle Dağılımı
- Çizelge 6.2. Köylerin Dışarıya Sattıkları Başlıca Maddeler İtibariyle Dağılımı
- Çizelge 6.3. Köylerin Dışarıya Sattıkları Başlıca Maddeler İtibariyle Dağılımı
- Çizelge 7.1. Köylerin Pazar ve Panayır Durumları İtibariyle Dağılımı
- Çizelge 8.1. Köylerin Geçici ve Daimi Kamu Görevlileri İtibariyle Dağılımı
- Çizelge 8.2. Köylerin Geçici ve Daimi Kamu Görevlileri İtibariyle Dağılımı
- Çizelge 9.1. Köylerin İçme ve Kullanma Suyunun Durumları İtibariyle Dağılımı
- Çizelge 9.2. Köylerin İçme ve Kullanma Suyunun Durumları İtibariyle Dağılımı

Çizelge 9.3. Köylerin İçme ve Kullanma Suyunun Durumları İtibariyle Dağılımı

Çizelge 9.4. Köylerin Sahip Oldukları Elektrik Güç Kaynağı ve Elektrikli Ev Aletleri İtibariyle Dağılımı

Çizelge 10.1. Köylerin Isınma Yakıtı, Isınma Aracı ve Aydınlanma Araçlarının Birinci, İkinci Derece Tercihleri İtibariyle Dağılımı

Çizelge 10.2. Köylerin Isınma Yakıtı, Isınma Aracı ve Aydınlanma Araçlarının Birinci, İkinci Derece Tercihleri İtibariyle Dağılımı

Çizelge 10.3. Köylerin Isınma Yakıtı, Isınma Aracı ve Aydınlanma Araçlarının Birinci, İkinci Derece Tercihleri İtibariyle Dağılımı

Çizelge 10.4. Köylerin Isınma Yakıtı, Isınma Aracı ve Aydınlanma Araçlarının Birinci, İkinci Derece Tercihleri İtibariyle Dağılımı

Çizelge 11.1. Köylerin Sahip Oldukları Araçlar İtibariyle Dağılımları

Çizelge 12.1. Köylerin Sahip Olduğu İmalathane vb. Yerler İtibariyle Dağılımı

Çizelge 12.2. Köylerin Sahip Olduğu İmalathane vb. Yerler İtibariyle Dağılımı

Çizelge 13.1. Köylerin Sahip Oldukları Ticarethaneler ve Bunların Faal Olup Olmama Durumları İtibariyle Dağılımı

Çizelge 13.2. Köylerin Sahip Oldukları Ticarethaneler ve Bunların Faal Olup Olmama Durumları İtibariyle Dağılımı

Çizelge 13.3. Köylerin Sahip Oldukları Ticarethaneler ve Bunların Faal Olup Olmama Durumları İtibariyle Dağılımı

Çizelge 14.1. Köylerin Doğal ve Tarihi Değerler İtibariyle Dağılımı

Çizelge 15.1. Köylerin Sosyal ve Ekonomik Tesisler İtibariyle Dağılımı

Çizelge 15.2. Köylerin Sosyal ve Ekonomik Tesisler İtibariyle Dağılımı

Çizelge 16. Köylerin Birinci ve İkinci Derece Geçim Kaynakları İtibariyle Dağılımı

Çizelge 16.1. Köylerin Birinci ve İkinci Derece Geçim Kaynakları İtibariyle Dağılımı

Çizelge 17. Nüfusun Köyler İtibariyle Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

Çizelge 18. Köylerin Yerleşik Nüfus ve İç-Dış Göç Nedenlerine Göre Dağılımı

Çizelge 19. Köylerin Eğitim Durumları İtibariyle Dağılımı

Çizelge 20.1. Köylerin Eğitim Durumları İtibariyle Dağılımı

Çizelge 21. Köylerin Hastalık, Sosyal Yardım ve Yardımlaşma Türleri İtibariyle Dağılımı

Çizelge 22.1. Köylerin Hastalık, Sosyal Yardım ve Yardımlaşma Türleri İtibariyle Dağılımı

Çizelge 23. Köylerin Kooperatifleşme Durumları İtibariyle Dağılımı

Çizelge 23.1. Köylerin Kooperatifleşme Durumları İtibariyle Dağılımı

1. Giriş

Kırsal kesim ile kentler arasında gerek gelir düzeyi, gerekse yaşam koşulları açısından, kentler lehine önemli farklar oluşması ve bu farkların giderek derinleşmesi kırsal kesimin kalkınmasını hızlandırıcı yeni model ve yaklaşımların sürekli olarak gündemde kalmasına neden olmaktadır.

Köy-kentler'in yaratılması, kırsal kalkınma projeleri oluşturulması, kırsal kesimde tarıma dayalı sanayi'lerin geliştirilmesi, mini sanayi'ler oluşturulması, tarım ve tarıma dayalı sanayi kompleksleri oluşturulması, el sanatlarının canlandırılması, fason imalata dayalı ev veya atelye üretiminin geliştirilmesi gibi yaklaşımlar yanında kırsal sanayi kurulması fikri de kırsal kesimle kentler arasındaki farkları gidermeye yönelik bir yaklaşımı ifade etmektedir.

Bu bağlamda kırsal kalkınma kavramı ve olgusunun dayandığı dinamiklere belirginlik kazandırma gereği ortaya çıkmaktadır.

Kırsal kalkınma; kırsal toplulukların, kendi girişim ve çabalarını kamu kesiminin işbirliği ve yardımları ile kalkınma yönünde harekete geçirmek anlamına gelmektedir. Gelişmiş ülkelerde köy toplumunun yanı sıra kentlerde oturan topluluklarda kırsal kalkınmaya dahil edildikleri halde, gelişmekte olan ülkelerde sadece köy toplulukları bu projeye dahil edilmektedirler.

Birleşmiş Milletler Örgütüne göre, kırsal kalkınma; küçük toplulukların içinde buldukları ekonomik, sosyal ve kültürel koşulları iyileştirmek amacı ile giriştikleri çabaların bu konudaki çabaları ile birleştirilmesi, bu toplulukların ulusal bütünle kaynaştırılması, ulusal kalkınma çabalarına gerekli katkıda bulunmalarının sağlanması sürecidir.

Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planında kırsal kalkınma; toplumun ekonomik, sosyal ve kültürel koşullarını geliştirmek, toplulukları ulusun bütününde kaynaştırmak ve ulusal kalkınmaya tam olarak katılmalarını sağlamak için halkın çabalarını, devletin çabaları ile birleştirme süreci olarak tanımlanmaktadır.

Yıldırak'a göre kırsal kalkınma ise (1990); kırsal alanlarda yaşayan ve geçimini tarım sektöründen veya diğer kırsal mesleklerden sağlayan birey ve toplulukların, çağın koşullarına ve gereklerine uygun, insanca yaşam koşullarına kavuşturulması için onlarda önce bu yönde bir gereksinme duygusu yaratmak, sonra da bu duygu yönünde çaba harcamaları için onlara maddi ve manevi yardım yapılarak demokratik yoldan bu toplulukların kalkınmalarını sağlama savaşidir.

Bütün bu tanımların ışığı altında kırsal kalkınma; tarım kesiminde yaşayan toplulukların daha iyi yaşam standartlarına ulaştırılması için maddi ve manevi açıdan onları destekleyerek,kalkınmış bir kırsal toplum yaratmak için yapılan çalışmaların tümü olarak nitelendirilebilir.

Günümüzde dünya üzerindeki birçok ülkede kırsal kalkınma hükümetlerin üzerinde özenle durdukları bir sorun haline gelmiştir. Ülkelerin çağımız gereği izlemek zorunda oldukları sosyal politika gereği, toplumların ekonomik, sosyal ve kültürel yönlerden geliştirilmeleri öngörülmektedir. Özellikle topluluğun yapısına göre bazen azınlığı bazen de çoğunluğu oluşturan fakir halkın kalkınmasına önem vermek zorundadır. Hiçbir ülke kendi halkının çoğunluğunu cehalet, fakirlik ve umutsuzluk içerisinde bırakma eğiliminde değildir. Toplumsal yasalar da fiziki yasalar kadar bazen kesin sonuçlar yaratacağından, toplulukların bugünkü durumlarına bakıp yarınki gelişme ve değişimleri hakkında bilgi edinmek, öngörüde bulunmak olanağına sahip olunabilir. Siyasi istikrar ve ulusal gelişme ancak kırsal kesimin kalkandırılması ile olasıdır. Köy ve benzeri topluluklara iyi bir gelecek, iş ve gelir garantisi sağlamadıkça, ulusun yalnızca küçük bir bölümünün refah içinde yaşaması, ülkenin sosyal istikrarı yönünden pek büyük önem taşımayacağı yadsınamaz bir gerçektir.

Köy kalkınmasında başlıca üç ana amaç vardır. Bunların birincisi insanın daha bol harcaması ile gereksinmelerini daha iyi karşılayabilmesini sağlayacak kadar kazanması ekonomik yönlü amaçtır. İkincisi ilişkileri daha düzenli, yaşamı daha anlamlı kılan sosyal amaçlardır. Sonuncu olarak da insanları planlı, programlı hareket ettiren ve belirgin bir davranış sergileyen örgütsel amaçtır.

Kırsal kalkınma ile varılması düşünülen hedeflere göre kapsam değişebilmektedir. Kırsal kalkınmanın kapsamını etkileyen öncelikli faktörler çalışmaların sürdürüldüğü yer ve ortamdır. Kırsal kalkınma çalışmaları ile değiştirmek, geliştirmek veya kalkandırmak istenilen topluluğun sınırlarının bilinmesi gerekir.

Kırsal kalkınmada çalışma alanı olarak,kırsal kesime yönelik tüm hizmetleri saymak mümkündür.

Kırsal kalkınma çalışmaları sosyo,ekonomik yapıya göre değişmekle birlikte çalışma alanları;

-Örgütlenme,özellikle halkın kendi sorunlarına sahip çıkıp bu sorunların çözümünü için örgütlenmesi,

-Kırsal kalkınmayı sağlayacak yeni teknik ve yöntemlerin benimsenmesi,

-Tarımsal üretimin artırılması,dolayısı ile ekonomik açıdan halkın güçlenmesini sağlamak,

-Boş zamanların ve iş gücünün değerlendirilmesi,

-Tarım dışı alanlarda çalışma olanaklarının yaratılması, varsa geliştirilmesi,

-Gizli işsizliği azaltmak veya ortadan kaldırmak,

Kırsal kalkınmada başarı genellikle aşağıda belirtilen işlerin yapılmasına büyük ölçüde bağlıdır.Bu işlerin zamanında düzenli bir biçimde yapılması kırsal kalkınma hizmetlerini büyük ölçüde kolaylaştırabilmektedir :

-Tarım,sağlık ve eğitimle ilgili işleri zamanında yürütmek ve bu konudaki sorunları çözümlenmek,

-Köy sanatları ve pazarlama ile ilgili sorunların saptanması ve çözümü,(Özellikle ürünlerin standardizasyonu,ambalajlanması,pazara taşıma satış yerlerine dağıtım)

-Yayınla ilgili çalışmalar,(Kırsal kalkınmaya uygun ve koşut yayım stratejilerinin seçimi,yayım elemanlarının yetiştirilmesi,bilgilendirilmesi)

-Ev ekonomisi ile ilgili sorunlar(Konserve,kurutma,turşu,salamura ile ilgili saklama yollarının tanıtım,çocuk besleme ve bakım konusu,biçki-dikiş öğrenimi yemek yapma)

-Sosyal hizmetler,

-Altyapı çalışmaları,

-Kooperatif ve benzeri örgütlerin çalışmaları,

-Konutların iyileştirilmesi,

Çalışmalara başlamadan önce bu hizmetlerin düzenlenmesinde yarar vardır.

Bu araştırmada Tekirdağ İli Saray İlçesi'nde Kırsal Kalkınma olanakları ortaya konulmaya çalışılmıştır. Bu amaçla köy ve toplumsal envanterleri çıkarılarak mevcut ve gelecekteki potansiyel belirlenerek kalkınma için çözüm önerileri getirilmektedir.

2. KONUYLA İLGİLİ YAPILAN ÇALIŞMALAR

Kırsal kalkınma ile ilgili çok çeşitli çalışmalar yapılmıştır ve daha uzunca bir süre de öncelikli çalışma konuları içerisinde yer alacaktır. Günün getirdiği koşullar altında bu konu ile ilgili yapılan çok sayıdaki çalışmalardan bazıları aşağıda özetlenmiştir.

YAVUZ tarafından 1969 yılında "Memleketimizde Toplum Kalkınması (Köy kalkınması)"konusunda yapılan bir çalışmada 27 Mayıs 1960 ihtilalinden sonra girilen planlı dönemde köy konusu işlenmiştir. Bu konu 1. beş yıllık kalkınma planında toplum kalkınması olarak ele alınmıştır.

GERAY 1980 yılında yayınlanan "Kırsal Alanda Kalkınma ve Gençlik"adlı eserinde 1960 ihtilalinden sonra toplum kalkınması olarak ele alınan kırsal

gelişme konusunun, Türk kırsal toplum yapısına pek uymadığını ve ayrıca temelde gerçekçi olmayan birçok ilke içerdiğini ifade etmiştir.

GERAY 1982 yılında gerçekleştirdiği "Köy Enstitüleri ve Toplum kalkınması" adlı eserinde köylüleri iyi bir üretici ve ülke sanayii için güvenilebilir birer tüketici durumuna getirmenin gerekliliği üzerinde durmuştur. Köy halklarının olumsuz yaşam güçlüklerinden, ümmet döneminin geleneklerinden kurtarmanın, yeni yaşamın çalışma koşullarına göre hareket edebilecek şekilde düzenlenmesinin zorunlu olduğunu belirtmiştir.

YILDIRAK 1990 yılında yayınladığı "Kırsal kalkınma" adlı eserinde gelişmekte olan ülkelerde, kaynak bulmanın zor olduğu da gözönünde tutularak, bulunan olanakların büyük tesislere yöneltilmesi yerine çok kısa bir sürede kâr getirici ve köylünün maddi refahını olumlu etkileyecek yatırımlara öncelik verilmesi gerektiğini, hedefin az para veya olanak ile en fazla kâr ya da yarar sağlamaya yönelik olması gerektiğini belirtmiştir.

6-8 Nisan 1993 tarihleri arasında Ankara'da yapılan Kırsal Sanayii Sempozyumunda TARAKLI, "Kalkınma, Tarım ve Sanayii İlişkileri" başlıklı bildirisinde ekonomik kalkınmanın bir bütün olduğunu, tek başına tarım kesiminin geliştirilmesinden bahsetmenin olanaksızlığı, aksine tarımsal gelişmenin ancak sanayii ve hizmet kesimlerinin dengeli bir şekilde geliştirilmesine bağlı olduğu ve gelişmekte olan ülkelerde, tarım kesiminin ekonomik gelişmedeki payı ve yerinin daha fazla olduğunu belirtmektedir. Ekonomik kalkınmanın yeni hedeflerinin, tarım kesiminin de değişen duruma göre yeniden düzenlenmesi sonucunu doğuracağını ifade etmektedir."

TÜRKKAN, 1993 yılında sunduğu "Kırsal Sanayiinin Doğal ve Yapay Dinamikleri ve Türkiye" isimli bildirisinde, işgücü terminindeki kolaylıklar ve ucuz işgücü imkanının olması, ucuz ve geniş yatırım alanı temini imkanının olması gibi avantajların kırsal kesimin çeşitli sanayiiler açısından cazibesinin gün geçtikçe artmasına neden olduğunu, gelişmiş bölgelerde kırsal sanayiilerin başarı şansının arttığını, dolayısıyla kırsal sanayiilerin belli bir gelişme düzeyine ulaşmış olan bölgelerde kalkınmayı hızlandıracak bir enstrüman olarak düşünülmesinin anlamlı olacağını belirtmiştir. Bunun yanısıra dışa açık ekonomilerde, kırsal sanayiilerin gelişmeyi olumlu yönde etkilediği, bu durumun tarımsal faaliyetlerin sanayileştirilmesi açısından belirginleştiğini dile getirmiştir. Çevre sorunlarına hassasiyetin artması ve işgücü sorunlarının ağırlaşması nedeniyle kırsal sanayiilerin gelişmesinin olumlu yönde etkileneceği değerlendirilmesini yapmıştır.

TUFAN 1993 yılında "Kentlerin Köyleşmesi Yerine Köylerin Kentleşmesi (Makedonya Örneği)" konulu araştırmada, Kalkınmanın sanayii ile tarım arasında

bir tercih meselesi olmadığını, kaynakların ve insan unsurunun her ülkenin bütünlüğünde en rasyonel bir şekilde toplumun faydasına sunulması gerektiğini ifade etmiştir. araştırmacı ayrıca kırsal sanayiinin sadece ekonomiye değil, demokrasinin gelişmesine de taze kan sağlayacağını, demokrasinin ve sanayiinin birbirine sınımsız bağlı olan kavram ve süreçler olduğunu şehirleşmenin salt köylerden kentlere göç etmek yoluyla değil, köylerin alt yapısının gelişmesi ve küçük atölyelerin kırsal kesimde yayılmasıyla da olabileceğini belirtmiştir.

FINAR 1993 yılında "Ülkemizde Kırsal Sanayiinin Yeri ve Önemi" başlıklı araştırmasında, kırsal sanayiinin geliştirilmesinin ve devamlılığının şart olduğunu, iri tarımın sanayii ile entegre olmasının artık kaçınılmaz bir duruma geldiğini iftçinin tarladan çıkarılıp sanayiye ortak edilmesi gerektiğini, ancak bu yolla iftçilerimizin sosyal ve ekonomik özgürlüklerine kavuşacaklarını dile getirmiştir.

DOĞANAY 1993 yılında "İncir, Üzüm, Pamuk, Zeytin ve Zeytinyağı Birliklerinin İşleyişi ve Kırsal Kalkanma ile Kırsal Sanayiye Etkileri" konulu incelemesinde, kırsal kalkanma sanayiinin ve kırsal istihdamın, Cumhuriyet'ten bu yana gündemde kalmış bir konu olmasına rağmen, gerçekçi bir politika ve bir model uygulanamaması nedeniyle, bugün de gündemde olduğunu, geçmişte bu konunun değişik kesimlerde, değişik yöntemlerle ele alındığını ancak hiç birinde süreklilik sağlanamadığı için her defasında başarısızlıkla sonuçlandığını ifade etmiştir.

ERDOĞAN 1993 yılında "Kırsal Sanayiinin Örgütlenmesi ve Yönetim Şekli" konulu makalesinde, İnsanlığın iyi yaşayabilmesine yönelik alanlarda, hızlı değişim katkılarında, bizim insanımızın da yararlanmasını ve var olan potansiyelin harekete geçirilmesi gerektiğini, ilk hareketi verecek olanında kuşkusuz devlet olacağını, devam ettirecek olanın kişinin kendisi olduğunu, kırsal sanayiinin oluşumunda da kişinin baş faktör olduğunu belirtmektedir.

2. MATERİYAL ve METOD

2.1. Araştırma Materyali

Araştırmada kullanılan materyalin büyük kısmı Saray İlçesi'ne bağlı 22 köyde 90 gün süren saha çalışmaları sonunda toplanmıştır.

İlk aşamada, tüm köylerin ayrıntılı envanterini çıkarmak amacıyla "Köy Bilgi Formları" düzenlenmiştir. Hazırlanan bilgi formları araştırmacı, Tarım İlçe Müdürlüğü elemanları, ilgili köyün muhtarı, meclis üyeleri ve öğretmenlerin de katılımı ile ortaklaşa doldurulmuştur.

İkinci aşamada, köylerde kırsal kalkınmayı engelleyen nedenler ile kalkınma potansiyelini belirleyebilmek amacıyla hane halklarına yönelik anket uygulamasına (110 anket) geçilmiş ve analiz için gerekli olan veriler sağlanmıştır.

Saha çalışmalarıyla elde edilen verilere ek olarak kırsal kalkınma konusunda yapılmış çeşitli çalışmalar, araştırmacı gözlemleri, çeşitli istatistikler vb. bilgiler toplanmıştır. Bu tip bilgilerin başlıca kaynakları, Saray Kaymakamlığı ve Tarım İlçe Müdürlüğü kayıtları ile Ziraat Fakülteleri vb. araştırma kurumlarının yayınlarıdır.

3.2. Araştırmada Kullanılan Metodlar

Araştırmada kullanılan metodlar iki grupta toplanabilir :

1. Örneklemede kullanılan metod
2. Analizde kullanılan metodlar

3.2.1. Örnekleme Metodu

ALDER ve ROESSLER (1977) 300 bölgenin her birinden 5 seçmen almakla GALLUP'un çok sağlıklı seçim tahminlerinde bulunduğunu ve daha büyük örnek alındığında (1500'ün üzerinde) tahminlerde değişme olmadığını ifade etmişlerdir. Bu araştırmada da benzer bir yol izlenmiş ve Saray İlçesi'ne bağlı toplam 22 köyden 5 hane rastgele alınmıştır. Bu şekilde toplam 110 hane seçilmiş ve anketler bu hanelerin reisleriyle karşılıklı görüşme yapmak suretiyle doldurulmuştur.

3.2.2. Analiz Metodları

Anket formları ile toplanan bilgiler anket yapılan günün akşamı tek tek gözden geçirilmiş, hatalı ya da eksik bilgi veren haneler ayıklanarak bunların yerine yeni anketler doldurulmuştur. Bütün anketler veri tabanı oluşturacak şekilde Microsoft File ve Microsoft Excell programları ile bilgisayara yüklenmiştir. Bilgisayara yüklenen veriler düzenlenmiş, özetlenmiş ve araştırma amacına uygun çizelgeler hazırlanmıştır. Çizelgeler halinde dökümü yapılan mutlak ve oransal veriler sözcük işlem programına aktarılarak yorumlanmıştır. Kalitatif analiz için proje yürütücüsünün saha çalışmalarındaki gözlem ve notlarından da geniş ölçüde yararlanılmıştır. Bunlara ek olarak bu konuda daha önce yapılmış araştırma sonuçları ile istatistikler incelenmiş ve analiz sırasında değerlendirilmiştir.

4. ARAŞTIRMA ALANI HAKKINDA GENEL BİLGİLER

Tekirdağ'ın Karadeniz'e açılan tek kapısı durumundaki Saray, Kuzeyde Karadeniz, Kırkdareli, doğuda İstanbul, güneyde Çerkezköy, batıda ise Çorlu ile çevrilidir. Yüzölçümü 610 Km² olan ilçe, il merkezine 99 Km TEM otoyoluna 34 Km uzaklıktadır. Düz bir alan üzerinde kurulmuş bulunan ilçe topraklarının büyük bölümü Ergene havzasında yer alır. Arazi kuzeydoğu'da yıldız (İstiranca) dağlarına doğru yükselerek uzanır. Burada arazinin yapısı kıvrımlıdır. İlçenin en yüksek noktası yıldız dağları üzerinde yer alan Karatepe olup 473 M'dir. İlçenin rakamı 140 M'dir.

Trakya bölgesine hayat veren Ergene nehri bu tepedeki Güneşkaya mevkiinden doğar. İstirancalardan doğan Bahçeköy deresi ile birlikte küçük vadilerde birbirine paralel olarak akan diğer derelerde Ergene nehrine karışırlar.

Tekirdağ ilinin Karadeniz'e bağlantısı olan kısım Castro olarak bilinmektedir, bu yörenin en önemli özelliği Trakya'daki tek kara çam ormanının burada bulunmasıdır. Bu sebeple Castro yöresinde, 329 hektarlık kara çam ormanı 18 Nisan 1988 tarihinde doğayı koruma alanı (Milli Park) olarak ayrılmıştır.

Saray ilçesi genel olarak, kara ikliminin etkisi altındadır, kışlar soğuk ve yağışlı, yazlar sıcak ve kuraktır. Rüzgarlı günleri fazladır.

Toplam arazi 61000 hektar'dır. 23624 hektar'ı orman arazisi olup geriye kalan arazide ise tarımsal üretim yapılmaktadır. İlçenin dağlık kesimleri, özellikle yıldız dağları ormanlıktır. Bu ormanlarda geniş yapraklı ağaçlardan meşe ve iğne yapraklılardan ise kara çam hakimdir.

Nüfusu 1990 sayım sonuçlarına göre 33716'dır. Merkez nüfusu 13038 (%39), kasabalar 6499 (%19), köyler ise 14179 (%42)'dir. Nüfusun %21.5'i çiftçilikle uğraşmakta beraber %15'i de Çorlu, Çerkezköy ve ilçe merkezindeki fabrikalarda çalışmaktadır. Yıllık nüfus artış hızı %0.25'dir.

Okur-yazar oranı %99'dur. Bugünkü anlamda ilk ilkokul 1935 yılında, ilk ortaokul 1947 yılında ve ilk lise 1975 yılında açılmıştır.

İlçe'de toplam 26 ilkokul (10'u taşınmaz sistemli tabii) 3 ortaokul, 1 Lise, 1 Endüstri Meslek Lisesi, 1 Kız Meslek Lisesi mevcuttur. İlkokullarda toplam 3020 öğrenci ve 125 öğretmen, ortaokullarda 1405 ve liselerde 714 öğrenci mevcut olup, orta dereceli okullardaki öğretmen sayısı toplam 83'tür.

İlçe'de 2 uzman, 7 pratisyen doktor görev yapmaktadır, 3500 kişiye bir doktor düşmektedir. 50 yataklı Devlet Hastanesi hizmete girmiştir. Merkez, Büyükyoncalı ve Beyazköy'de sağlık ocağı mevcuttur.

Saray ilçesinde temel geçim kaynağı tarım ve hayvancılıktır. 32.800 hektar alanda tarımsal üretim yapılmaktadır. Bunun 19.000 hektar'ı Buğday, 9.000 hektar'ı ayçiçeği üretimi için kullanılmakta olup, ayrıca 23000 hektar orman varlığı mevcuttur. Bunların dışında İlçede 24.000 küçükbaş ve 13.000 büyükbaş hayvan bulunmaktadır. Tarımsal sanayi tesisleri açısından son derece yetersiz olan Saray'da sadece 3 adet yağ, 1 adet un fabrikası ve 5 adet mandıra faaliyettedir.

İlçenin en önemli geçim kaynağı tarım ve hayvancılık olmakla beraber, bunu ormancılık, esnaflık ve küçük el sanatları izler. Ticaret de önemli kazanç unsurlarından biridir.

Bunların yanısıra Edirköy'de Devlete ait Maden Linyit İşletmeleri'ne bağlı kömür işletmelerinde yıllık programa alınan ortalama 100.000 ton kömür olup, günlük üretim 200 ton'dur. Linyit işletmeleri ilçe ekonomisine önemli katkılarda bulunmaktadır. Ayrıca Sefaalan başta olmak üzere birçok yörede işletilen kuvars kumu Trakya Şişe Cam fabrikalarının hammadde ihtiyacını karşılamaktadır.

Saray halkında özel girişimcilik eğilimi ağır basar, herkes kendi işinin sahibidir. Tarım ve esnaf kesimi dışında kooperatifleşme hemen hemen yoktur. Briket, çini, ağaç işleri, doğrama gibi inşaat giderleri üreten imalathaneler de mevcuttur.

5. ARAŞTIRMA BULGULARI

5.1. Saray İlçesinin Köyler İtibariyle Genel Envanter Sonuçları

Kırsal kalkınmanın başarılı olabilmesi için kırsal kalkınma çalışmaları ile köylüye neler verilebileceğinin bilinmesi gerekmektedir. Bunun için köyün nelere sahip olduğunu, nelerin eksikliğini duyduğunu saptamak amacıyla öncelikle bir envanter çalışması yapılması zorunludur.

Köyde yapılacak envanter çalışmalarında pek çok konunun açıklığa kavuşması gerekir. Şöyle ki:

- *Köyün genel durumu:* köyün adı yerleşim yönünden tipi yüzölçümü, nüfusu, hane sayısı, yıllık nüfus artışı, göçedenlerin yıllık ortalama miktarı, göçetme nedenleri, kamusal ikmaller ve hizmetler, köyde mevcut birlikler, kurulabilecek birlikler, çalışan nüfus, köyde ve yakın yöresinde bulunan fabrika ve işyerleri, aydınlatma, ısıtma ve köylerde el sanatları ile ilgili çalışmalar,

- *Köyün ekonomik durumu:* Kırsal kalkınmada ele alınan ailelerin ekonomik durumlarını bilmek, kalkınmada kullanılacak yöntemin saptanması ve kırsal kalkınmada alınacak önlemlerin belirlenmesi açısından çok önemlidir. O nedenle kırsal kalkınma ile ilgili işlere girişilmeden yıllık aile gelirleri, gelir kaynakları, pazarlama, köydeki ticari kurum dükkan ve imalathaneler, işsizlik oranları ve ekonomik durumu yansıtacak her türlü durumun saptanmasına gerek vardır.

- *Köyün haberleşme ve ulaştırma durumu:* Köyü ilçe ve bucak merkezlerine bağlayan yol türleri, araçlar, araçların hareket sıklıkları, haberleşme olanakları, köyün ile, ilçeye ve bucak merkezlerine uzaklıkları, kışın ve her mevsimde ulaşım durumu.

- *Köyün su kaynakları:* İçme suyu, kullanma suyunun yeterliliği, birey başına ortalama su sarfıyatı suya dayalı enerji üretimi vb. özellikler araştırılmalı, evlerde su bulunup bulunmadığı ortalama su taşıma uzaklığı ve zaman açısından süresi.

- *Konuların Durumu:* Yapı tarzları, kat sayısı, oda sayısı, birey başına düşen m² kullanım alanı, inşaat malzemeleri usta ve işçi durumu vb. konuların belirlenmesi.

- *Eğitim Durumu:* Köyde mevcut eğitim durumları, okul, eğitim kurumları, öğretmen ve öğrenci sayısı, kadın ve erkek nüfusunun eğitim düzeyi, okumaya yönelik tutumlar, öğretimde görülen engeller, eğitimin kız ve erkek öğrenciler açısından değerlendirilmeleri.

- *Köyün doğal zenginlikleri:* tarihi zenginlikler, turistik yerleri, eski eserleri piknik yerleri, köydeki maden suları ve diğer yeraltı zenginlikler.

- *Köyün kültürel yapısı* : Yemek, giyim, konuk ağırlama biçimleri, boş zamanları değerlendirme durumları, hobileri, eğlenceleri, eğlenme sıklıkları, düğünler, panayır, bayram ve özel günler, köyden göç edenlerin köyle olan ilişkileri, zımsuluk, akrabalık ve arkadaşlık ilişkileri.

- *Sağlık durumu* : Sağlık kurumlarının varlığı, bulaşıcı hastalıkların durumu, halkın hijyen kurallarına karşı tutum ve sağlık personel ve kurumlarına bakış açısı, sağlık kurumları dışında tedavi kurallarına eğilimleri, doktora gitme sıklığı ve nedenleri.

- *Köyün doğal yapısı* : İklim, toprak özelliği, topografik yapısı ve köyün kuruluş biçimi ve düzeni.

- *Tarımsal işletmeler* : İşletme büyüklükleri, ortalama işletme büyüklüğü, tarım teknikleri, sulama olanakları, bitki deseni ve üretim durumu.

- *Tarım araç ve gereçleri*, makinalaşma düzeyi.

- *Eğitim biçimleri*, kiracılık, ortakçılık ve diğerleri, tarım işçiliği.

- *Devlete ait arazi, orman ve koruluklar*, sahihsiz arazi vb. araziler.

- *Aile biçimi*, düzeni, iş bölümü, iş birliği, dayanışma biçimleri.

Kırsal kalkınma ile ilgili çalışmaların değerlendirilmesi ve güvenle yürütülmesi envanter çalışmalarına bağlıdır. Çünkü iyi bir envanter çalışması köyün etkinliğini gereksinmelerini ortaya koyduğu gibi işin nereden başlanacağı hakkında da ip uçları verir. Bundan başka bugün için ele alınan köylerde yapılan envanter çalışmalarını bundan sonraki yıllarda köyün gelişme yönü, düzeyi ve hızı hakkında ilgilenenlere bilgi verir. Söz gelimi bundan yirmi yıl sonra köyün yirmi yıllık gelişme durumu rahatlıkla ortaya konulabilir.

Saray İlçesi'ne ait yapılan envanter çalışması çizelgeler halinde aşağıda sıralanmıştır :

5.2. Saray İlçesi Köylerinin Toplumsal Envanteri

Köyün genel durumu ile ilgili ayrıntılı bilgi alındıktan sonra kırsal kalkınma çalışmalarına başlarken de aşağıda özetlenen sorulara yanıt bulmaya çalışılır:

- Köyde kırsal kalkınma çalışmalarını yürütmek için uygun bir ortam var mıdır?

- Köylerin kırsal kalkınmaya yönelik ilgileri nasıldır ve yeni düşünce ve yöntemlere karşı tutumları nasıldır?

- Köyde sosyal barış var mıdır? Birtirleri ile çeşitli nedenlerle kavga eden ve bu nedenlerle dargın olan aile miktarı nedir? Bu dargınlık köyün tümü için yapılacak girişimleri ne denli etkiler?

- Çevre köylerle köyün tümünü ilgilendiren anlaşmazlık var mıdır? Varsa kaynakları ve boyutları nelerdir? Komşu köylerle ortaklaşa çözümlenmesi gereken sorunlar nelerdir?

- Köyde liderler var mıdır? Hangi aile kabile ve sülale liderlik konumunda ağır basmaktadır? Liderlik nedeniyle aileler arasında ne gibi anlaşmazlıklar söz konusudur?

- Köyde nüfus artışı nasıldır? Fazla çocuk yapma eğilimleri nasıldır?

- Köy gençliğinin tarıma ve köy yaşamına ilişkin düşünceleri nelerdir? Köyü ve kenti nasıl değerlendirmektedirler?

- Köy halkının gereksinimleri, duyulan şiddete göre nasıl sıralanmaktadır?

- Kırsal kalkınma açısından köyde yararlanılabilecek kişi ve kuruluşlar nelerdir?

- Köylülerin toplu hareketlerle ve dayanışma ile başarabilecekleri ne gibi işler vardır?

Kırsal kalkınmada görev alacak kişiler bu soruların yanıtlarını köylülerle yaptığı söyleşilerle bulmaya ve saptamaya çalışır. Bu bir tür yörenin toplumsal envanteridir.

Çizelge 1. İlçe Tarım Müdürlüğü Hakkında
Bilgi Durumu

Bilgi Durumu	Üretici Sayısı (Adet)	Oran (%)
Var	110	100.00
Yok	-	-
Toplam	110	100.00

Çizelge 2. İlçe Tarım Müdürlüğü Elemanlarının Köyü Ziyaret Sıklığı

Ziyaret Sıklığı	Üretici Sayısı (Adet)	Oran (%)
İlçe Tarım Müdürü Düzenli Olarak ve Sık Sık Ziyaret Ediyor	57	51.81
İlçe Tarım Müdürlüğü Elemanları Sadece Süne Döneminde Köye Geliyorlar	25	22.72
Düzenli Köy Ziyaretleri Yapıyorlar	18	16.36
Seyrek Olarak Köy Ziyaretleri Yapıyorlar	4	3.63
Fikri Yok	6	5.45
TOPLAM	110	100.0

Çizelge 3. İlçe Tarım Müdürlüğünün Üreticiye Sunduğu Hizmetlerin Niteliği

Hizmetlerin Niteliği	Üretici Sayısı (Adet)	Oran (%)
Hayvan Bakımı Konusunda Teknik Bilgi	62	56.36
Hayvan Hastalıklarının Tedavisi	35	31.81
Suni Döllenme	85	77.27
Mısır Tohumu Dağıtımı (Bedelsiz)	76	69.09
Hizmet Verilmiyor	2	1.81
TOPLAM*	110	100.00

* Anket yapılan kişi sayısı 110'dur. Ancak bir kişi' den fazla cevap verebildiği için cevap sayısı toplamdan fazladır.

Çizelge 4. Son 5 Yılda Tarımsal Faaliyette Meydana Gelen Teknik, Ekonomik ve Yapısal Değişiklikler

Faaliyet Türleri	Evet / Artırdım		Hayır / Azalttım		Değişmedi	
	Adet	%	Adet	%	Adet	%
Yeni ve farklı ürünler yetiştirme	26	23.6	84	76.4	-	-
Yeni Çeşitler Denemesi	101	91.8	9	8.2	-	-
Ekim zamanını değiştirme	63	57.3	47	42.7	-	-
Toprak analizi yaptırma	3	2.7	107	97.3	-	-
İlaç atma işlemlerinde değişiklik	9	8.2	-	-	101	91.8
Dekara atılan tohum miktarı	-	-	88	80.0	22	20.0
Dekara atılan gübre miktarı	35	31.8	13	11.8	62	56.4
Dekara atılan ilaç miktarı	66	60.0	4	3.6	40	36.4
Suni tohumlama yaptırma	48	43.6	62	56.4	-	-
Arazi miktarını artırma	11	10.0	38	34.5	61	55.5
Yeni Makina/alet satın alma	69	62.7	5	4.5	36	32.7
Hayvan sayısını artırma	103	93.6	3	2.7	4	3.6
Hayvan barınaklarını iyileştirme	32	29.1	78	70.9	-	-
Arazi tasarruf biçiminde değişiklik yapma	75	68.2	-	-	35	31.8
Kâr/zarar hesabı yapılması	47	42.7	63	57.3	-	-
Pazarlama kanalında değişiklik (koop/süt b.)	110	100.0	-	-	-	-
Pazarlama sisteminde değişiklik	66	60.0	-	-	44	40.0
Kredi kullanımında değişiklik	32	29.1	16	14.5	62	56.4

Çizelge 5. Son 5 Yılda Tarımsal Faaliyette Meydana Gelen Teknik, Ekonomik ve Yapısal Değişimlerde Etkilenme Faktörleri

Faaliyet Türleri	ETKİLENME FAKTORLERİ* (%)							
	1	2	3	4	5	6	7	8
Yeni ve farklı ürünler yetiştirme	27	18	9	13	33	-	-	-
Yeni Çeşitler Denemesi	40	-	3	41	7	-	9	-
Ekim zamanını değiştirme	33	-	28	30	9	-	-	-
Toprak analizi yaptırma	24	-	36	25	14	-	11	-
İlaç atma işlemlerinde değişiklik	16	-	48	15	21	-	-	-
Dekara atılan tohum miktarı	-	-	-	76	14	-	-	-
Dekara atılan gübre miktarı	12	-	29	54	5	-	-	-
Dekara atılan ilaç miktarı	-	-	-	76	14	-	-	-
Suni tohumlama yaptırma	-	38	62	-	-	-	-	-
Arazi miktarını artırma	-	-	-	22	-	-	22	54
Yeni Makina/alet satın alma	38	-	-	-	30	-	7	25
Hayvan sayısını artırma	10	-	12	-	17	-	4	57
Hayvan barınaklarını iyileştirme	25	32	12	-	11	-	-	20
Arazi tasarruf biçiminde değişiklik yapma	33	-	-	-	-	-	-	67
Kâr/zarar hesabı yapılması	24	-	24	-	12	-	-	40
Pazarlama kanalında değişiklik (koop)	-	63	-	22	15	-	-	-
Pazarlama sisteminde değişiklik	-	-	-	20	48	-	-	32
Kredi kullanımında değişiklik	58	-	-	-	-	10	-	32

*1 Komşu üretici

2 Kaymakamlık

3 Tarım İlçe Müd.

4 Özel Şirketler

5 Önder Çiftçi

6 Kooperatif

7 Ziraat Odası

8 Kendisi (ailesi)

Çizelge 6. Köyün/Köylünün Kalkınması İçin Gerekli Faaliyetlerin Niteliği
(önem sırasına göre)

Faaliyetlerin Niteliği	ONEM DERECESESİ													
	1		2		3		4		5		6		Diğer	
	ad.	%	ad.	%	ad.	%	ad.	%	ad.	%	ad.	%	ad.	%
Eğitim	3	3	6	5	10	9	14	13	21	19	22	20	34	31
Sağlık	-	-	-	-	-	-	-	-	41	37	7	6	62	56
Yol	32	29	61	55	7	6	-	-	-	-	-	-	10	9
Su	7	6	28	25	20	18	19	17	16	15	-	-	-	-
Elcktrik	-	-	-	-	-	-	-	-	8	7	16	15	-	-
Haberleşme	-	-	-	-	-	-	-	-	12	11	9	8	-	-
İmalathane (tarımsal)	8	7	33	30	17	15	2	2	11	10	4	4	-	-
Süte yüksek fiyat verilmesi	20	18	28	25	37	34	3	3	7	6	-	-	-	-
İmalathane (tarım dışı)	-	-	14	13	18	16	17	15	-	-	10	9	-	-
Ucuz yem verilmesi	7	6	-	-	38	35	3	3	6	5	21	19	-	-
Hayvan sayısının artırılması	9	8	27	25	11	10	16	15	-	-	9	8	-	-
Hayvan barınaklarının iyileştirilmesi	3	3	-	-	-	-	-	-	39	35	6	5	-	-
Meyvecilik	-	-	-	-	22	20	2	2	13	12	8	7	-	-
Su ürünleri	1	1	4	4	-	-	-	-	20	18	-	-	-	-
Kooperatif	1	1	-	-	-	-	16	15	-	-	21	19	-	-
Süt Birliği	4	4	8	7	24	22	3	3	7	6	-	-	-	-
Ancılık	2	2	-	-	-	-	-	-	26	24	-	-	-	-
Çerkezköy ve Çorlu'ya yönelik tarımsal faaliyetler	7	6	-	-	-	-	36	33	-	-	2	2	-	-
Çerkezköy ve Çorlu'daki fabrikalarda çalışabilme	5	5	46	42	-	-	-	-	7	6	-	-	-	-
Gençlerin Köyde kalması	1	1	-	-	-	-	16	15	1	1	4	4	-	-

Çizelge 7. Devletin Köye Yaptığı Yatırımların/Hizmetlerin Benimsenme Durumu
(önem sırasına göre)

Yatırımlar/Hizmetler	ONEM DERECESİ													
	1		2		3		4		5		6		Diğer	
	ad	%	ad.	%	ad.	%	ad	%	ad.	%	ad	%	ad.	%
Su	97	88	13	12										
Okul	102	93	8	7										
Yol	110	100												
Elektik	110	100												
Cami	80	73	15	14	5								10	9
Kadastro	5	5	3	3									102	93
Toprak dağıtımı													110	100
Toplulaştırma													110	100
Ucuz gübre	103	94	7	6										
Ucuz ilaç	89	81	10	9	1	1	10							
Arı kovani dağıtımı	15	14	20	18	41	37	24	22			4	4	6	5
Mısır tohumu dağıtımı	32	29	15	14	17	15	14	13	19	17	13	12		
Süt Birliği	27	25	18	16									65	59
Tarım Kredi Koop.	23	21	9	8							20	18	58	53

Çizelge 10. Tarımsal Gelirin Toplam Gelirin İçindeki Oransal Dağılımı (%)

%	Tarımsal gelir / Toplam Gelir	
	adet	%
% 10	12	10.91
%20	8	7.27
%30	3	2.73
%40		0.00
%50		0.00
%60	8	7.27
%70		0.00
%80	7	6.36
%90	11	10.00
% 100	61	55.45
TOPLAM	110	100.00

Çizelge 11. Son 3 Yılda Elde Edilen Gelir İçerisinde Tarım ve Tarım Dışı Gelirdeki Göreceli Artış Durumu

Gelirin Niteliği	Daha Fazla Arttı	
	adet	%
Tarımsal Gelir	28	25.45
Tarım Dışı Gelir	82	74.55
Toplam	110	100.00

Çizelge 12. Son 3 Yılda Tarımsal Gelirdeki Azalışın Nedenleri

Azalış Nedenleri	adet	%
Düşük süt fiyatları	77	70.00
Yüksek yem fiyatları	82	74.55
Azalan hayvan sayısı	23	20.91
Kooperatiflerin etkin çalışmayışı	8	7.27
Süt Birliğinin Etkin Çalışmayışı	82	74.55
Gençlerin Köyü Terketmesi	24	21.82
Kuraklık	17	15.45
Ödemelerdeki gecikmeler	66	60.00
Kredi teminindeki güçlükler	21	19.09
Yüksek akaryakıt fiyatları	48	43.64
Düşük taban fiyatları	56	50.91

Çizelge 13. Son 3 Yılda Tarımsal Gelirdeki Artışların Nedenleri

Artış Nedenleri	adet	%
Yüksek süt fiyatları	9	8.18
Artan hayvan sayısı	14	12.73
Kooperatiflerin etkin çalışması		0.00
Süt birliğinin etkin çalışması		0.00
Yüksek taban fiyatları	28	25.45
Orman ürünleri sanayiindeki gelişmeler	10	9.09
Su ürünleri sanayiindeki gelişmeler	15	13.64
İyi hava koşulları	28	25.45
Kredi teminindeki kolaylıklar	3	2.73
Ödemelerin zamanında yapılması	11	10.00
Ucuz gübre	2	1.82
Ucuz yem		0.00
Suni tohumlama	14	12.73
Bedelsiz mısır tohumu	28	25.45
Bedelsiz meyve ağacı		0.00
Ucuz ilaç		0.00
Vadeli girdi temini	7	6.36
Vadeli tohum temini	28	25.45
Bedelsiz arı kovanı	12	10.91

Çizelge 14. Son 3 yılda Tarım Dışı Gelirlerdeki Azalış Nedenleri

Azalış Nedenleri	Adet	%
Süt fiyatlarındaki artış nedeniyle süt sığırcılığının tekrar canlanması	16	14.55
Eti fiyatlarındaki artış nedeniyle besi sığırcılığının tekrar canlanması	11	10.00
Yüksek taban fiyatları	7	6.36
Tarımsal girdilerdeki subvansiyonlar	7	6.36
Çerkezkoy ve Çorlu'nun hızlı sanayileşmesi nedeniyle oluşan yüksek tarımsal ürün talebi	16	14.55
Saray ilçesine kırsal kalkınma projesinin yaptığı katkılar	28	25.45
Turizm amaçlı arazi talebinin düşmesi	3	2.73

Çizelge 15. Son 3 yılda Tarım Dışı Gelirlerdeki Artış Nedenleri

Artış Nedenleri	Adet	%
Çerkezköy'de sanayiileşme nedeniyle işgücü istihdamı yaratılması	82	74.55
Çorlu'da sanayiileşme nedeniyle işgücü istihdamı yaratılması	53	48.18
Turistik tesislerde işgücü istihdamı yaratılması	27	24.55
Taşımacılık konusunda ortaya çıkan fırsatlar	12	10.91
Köy'de yeni imalathanelerin kurulması	4	3.64
Köy'de yeni Atelyelerin kurulması		0.00
Turizm amaçlı arazi satışları	49	44.55

Çizelge 16. Köy'den İlçe Merkezi veya İl'e Göç Nedenleri (önem sırasına göre)

Göç Nedenleri	Onem Derecesi											
	1		2		3		4		5		Diğer	
	ad.	%	ad.	%	ad.	%	ad.	%	ad.	%	ad.	%
Tarımsal gelirdeki düşüklük	53	48	32	29	11	10	3	3	1	1	1	1
Tarım dışındaki iş olanakları ve yüksek ücret	34	31	26	24	14	13					3	3
Çocukların eğitimi			14	13								
Ulaşım güçlükleri	7	6	8	7								
Yakın akrabaların da göç etmesi	2	2			8	7						
İl/İlçe merkezlerindeki yaşamsal kolaylıklar	1	1							8	7		
Tarım arazisini yüksek fiyatla turizm amaçlı satmak ve rantiyer olarak yaşamak	4	4	5	5			17	15				
Susuzluk	7	6										
Devletin köye ve köylüye olan ilgisizliği					12	11						
Çocukların iş nedeniyle başka kentlere göçmesi	2	2	3	3								

Çizelge 17. Köyde Kooperatifin Etkili çalışmamasının Nedenleri

Nedenler	Adet	%
Köy halkının ilgisizliği	110	100.00
Kooperatif bilgisinin yetersizliği	28	25.45
Kooperatif yönetiminin başarısızlığı	46	41.81
Kooperatif yönetimine güvensizlik	33	30.00

Çizelge 18. Köyde kooperatif olmayışının nedenleri

Nedenler	Adet	%
Önceki başarısız deneyim	92	83.63
Önder bulunmaması	18	16.36
Köy halkının ilgisizliği	110	100.00
Köy halkının bilgisizliği	28	25.45
Gereksiz Bulma	34	30.90

Çizelge 1. Köy Yüzölçümlerinin Topoğrafik Durumları İtibariyle Dağılımı

Köyler	Köylerin yüzölçümleri	Topoğrafik duruma göre yüzölçümler (Dekar)						Ortalama Rakım(Metre)
		%2 Meyil Düz	%2-6 Meyil Hafif	%6-12 Meyil Orta	%12-20 Meyil Dik	%20-30 Meyil Çokdik	% 30+ Meyil Sarp	
yvacık	30320				x			140
ahçedere	6265							
ahçeköy	82745							
eyazköy	35695		x					130
Yoncalı	37960		x					130
a	8570				x			
curyurt	18650	x	x					130
emirler	21627	x	x					140
irköy	17130	x						138
çerler	32430							
üngörmez	36190			x				140
adıköy	17670							
arabürçek	20554							
avacık	5966							
urtdere	13610			x				140
.Yoncalı	43355			x				140
smanlı	24560		x					130
afaalan	34200							
erri	7340							
nanlı	13990	x						136
ofular	17823							
valı	19860							
ркез	63349							140
ÖPLAM	609859							

3.2. Köylerin Sahip Oldukları Arazilerin Nitelikleri İtibariyle Dağılımı

Köyler	Kültüre Elverişli İşgalli Arazi		Kültüre Elverişli Boş Arazi		Hazine Şahıs İhtilafı Arazi		Vakıf Arazisi	
	Parça	Dekar	Parça	Dekar	Parça	Dekar	Parça	Dekar
Ayvacık		1740			20	150		
Bahçedere		5255						
Bahçeköy		245						
Beyazköy		33685				16000		
üyükYoncalı		26270						
Cayla		6770						
ukuryurt		13430						
emirler		18200						
Edirköy		15040						
öçerler		30140						
Güngörmez		3950						
Kadıköy		15670						
Karabürçek		19594						
avacık		2200						
urtdere		11120						
üçükYoncalı		18615			1	6		
Osmanlı		22610						
Safaalan		3070						
ervi		5130						
Sinanlı		11980						
Sofular		16280						
Yuvalı		18350						
Merkez		29780						
TOPLAM		329124						

Çizelge 3.5. Köylerin Toprak Ölçüm Çalışmaları, Toprak Kullanımı, Zirai Mücadele, Kullandıkları Gübre ve Türleri İtibarıyla Dağılımı

Köyler	Toprak Ölçüm Çalışmalarında		Tarımsal Amaçlı				Gübre Kullanımı				Zirai Mücadele Yapılıp Yapılmadığı		
	Uygulanan Sistem	Dağıtılan Arazi Ve Mera	Kıracılık		Ortakçılık		Gübre Kullanılan Aile Sayısı		Dekara Atılan Ortalam Gübre		Yapılan	Yapılmayan	Kismen
			Var	Yok	Var	Yok	Çiftlik Gübresi	Kimlevi Gübre	Çiftlik Gübresi (ton)	Kimyevi Gübre (ton)			
Ayvacık	X	1740									X		
Bahçedere	X		10								X		
Bahçeköy	X										X		
Beyazköy	X		75		60						X		
BüyükYoncalı	X		55		20						X		
Çayla	X		60		5						X		
Çukuryurt	X		7400								X		
Demirler	X		2827	15							X		
Edirköy	X	17130	469	10	10						X		
Göçerler	X		350								X		
Güngörmez	X		120		10						X		
Kadıköy	X										X		
Karabürçek	X		5								X		
Kavacık	X		10								X		
Kurdere	X		25								X		
KüçükYoncalı	X		50		50						X		
Osmanlı	X		20		30						X		
Safaalan	X										X		
Servi	X		40		40						X		
Sinanlı	X		30								X		
Sofular	X		30								X		
Yuvalı	X		80								X		

4.1. Köylerin Tarımsal Amaçlı Sulamanın Nitelikleri İtibariyle Dağılımı

Köyler	Köyde Sulama Tesisi Yoksa								
	Suyun Sağlandığı Kaynak					Su Sağlama Şekli			
	Akarsu - göl	Kanal	Göl	Yeraltı Suyu	Diğer	Kanal	Pompaj	Artezyen	Diğer
vacık				XXXXXX		XXXXX			
çedere				XXXXXX		XXXXX			
çeköy				XXXXXX		XXXXX	XXXXXX		
yazköy				XXXXXX				XXXXXXX	
YükYoncalı									
İla				XXXXXX			XXXXXX		
Çuryurt							XXXXXX		
Mirler				XXXXXX			XXXXXX		
İrköy				XXXXXX			XXXXXX		
Çerler				XXXXXX			XXXXXX		
Ngörmez				XXXXXX					XXXXX
Diköy				XXXXXX					XXXXX
Arabürçek				XXXXXX			XXXXXX	XXXXXXX	
Avacık				XXXXXX			XXXXXX	XXXXXXX	
İdere				XXXXXX			XXXXXX		
YükYoncalı				XXXXXX			XXXXXX		
İnanlı				XXXXXX			XXXXXX		
İsaalan				XXXXXX		XXXXX	XXXXXX		
İrvi				XXXXXX		XXXXX	XXXXXX		
İnanlı	XXXXXX								XXXXX
İfular				XXXXXX		XXXXX	XXXXXX		
İvali				XXXXXX		XXXXX	XXXXXX		
RAY(Mer.)				XXXXXX		XXXXX	XXXXXX	XXXXXXX	
LAM	1			20		8	16	4	3

Çizelge 43. Köylerin Tarım Alanlarının İşletme Büyüklükleri İtibarıyla Dağılımı
A. Aile sayısı B. Parça Sayısı

Köyler	Nitelikler	Köyde Arazisi Olup Köy Dışında Yerleşen Ailelerin Arazi Dağılımı (dekar)													
		0-25		26-50		51-100		101-200		201-500		501-1000		1000+	
		A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B
Ayvacak															
Bahçedere															
Bahçeköy															
Beyazköy															
BüyükYoncalı															
Çayla		10-50		15-75				15-							
Çukuryurt		33-		12-	10-			1-							
Demirler				2-				3-							
Edirköy		1-		1-				1-						1-	
Göçerler		5-													
Güngörmez		9-													
Kadıköy		25-60													
Karabürçek										10-80		5-40		6-30	
Kavacak						3-20									
Kürtdere		3-		10-	5-										
KüçükYoncalı		200-		100-	90-			10-							
Osmanlı		60-		10-	10-										
Safaalan															
Servi		19-57		25-150	20-40			15-90		1-10					
Sinanlı								3-15		3-20		1-10			
Sofular		2-4		5-10	10-20			3-15							
Yuvalı				16-15	9-10			1-4				3-3			
Merkez															
TOPLAM															

Çizelge 5.1.İşletme Grupları İtibariyle Köylerdeki Büyükbaş Hayvan Varlığı
A : İşletme Sayısı B : Hayvan Sayısı

Köyler	Büyükbaş Hayvan Varlığı						küçükbaş Hayvan Varlığı				Diğer Hayvan Varlığı			
	1-5 Adet	6-10 adet	11-15 Adet	16-25 Adet	26 + Adet	Toplam	1-10 Adet	11-25	26-50	51+	Toplam	Kümes Hayv.	An Kovanı	Diğer
Ayvack	36	16	1		1	54				4	4	65	10	
Bahçedere	119	123	12		41	295				440	440	800	120	
Bahçeköy	20	5		1		26				5	5	56	12	
Beyazköy	91	48		24		163				330	330	1000	197	
Büyükyoncalı	27	13	3	2	1	46		1		1	1	82	9	
Çayla	90	109	41	33	47	320		30		30	30	1000	80	
Çukuryurt	159	88	13	2		262				15	15	282	13	
Demirler	636	616	182	47		1481				955	955	2700	107	
Edirköy	50	10	2		1	63				8	8	138	16	
Göçerler	140	72	26		50	288				900	900	2300	281	
Güngörmez	75	28	1			104				3	3	140	5	
Kadıköy	291	221	11			523				220	220	1200	58	
Karabürçek	130	11	1			142				13	13	174	24	
Kavacık	509	97	14			620				935	935	1900	403	
Kurtdere	32	7		1		40				5	5	52	5	
	151	66	2	25		242				330	330	750	61	
	58	18		1		79				8	8	92	9	
	231	121	25	17		394				770	770	1050	99	
	110	39	6	2		157				17	17	182	7	
	440	312	84	41		877				1230	1230	1700	40	
	106	18	7	8	1	140				4	4	157	12	
	307	132	94	139	26	698				340	340	1300	104	
	65	12	3			80				4	4	132	13	
	315	109	40			464				360	360	1250	270	
	26	5	1			32				5	5	94	5	
	123	47	11			181				385	385	850	71	
	16	8	1			25				4	4	73	8	
	84	77	15			176				390	390	600	55	
	75	14	2	2		93				6	6	131	6	
	297	117	26	45		485				510	510	1100	42	

Çizelge 5.1.1.İşletme Grupları İtibarıyla Köylerdeki Büyükbaş Hayvan Varlığı
A : İşletme Sayısı B : Hayvan Sayısı

Köyler	Büyükbaş Hayvan Varlığı						küçükbaş Hayvan Varlığı				Diğer Hayvan Varlığı			
	1-5 Adet	6-10 adet	11-15 Adet	16-25 Adet	26 + Adet	Toplam	1-10 Adet	11-25	26-50	51+	Toplam	Kümes Hayv.	An Kovani	Diğer
Küçükyoncalı	140	46	11	6	1	204				12	12	224	26	
Osmanlı	562	414	154	144	30	1304				1440	1440	2750	414	
Safaalan	49	15	3			67				10	10	72	10	
Servi	237	138	39	2		414		4		580	6	800	111	
Sinanlı	132	32	9			175				2	2	134	11	
Sofular	414	231	103	33		781		120		150	270	1300	126	§
Yuvalı	25	22	4			51				3	3	60	15	
Merkez	83	172	53			308				300	300	650	96	
Toplam	18	21	1	1		41				3	3	74	6	
	61	165	13	22		261				320	320	800	36	
	43	2	1		1	47				4	8	74	7	
	207	13	13		60	293				425	545	950	37	
	67	10	1			78		120		5	5	103	7	
	328	91	12			431				365	365	1050	31	

Çizelge 6.1 Köylerin Yetiştirdikleri Ürünler, Dekara Atılan Tohum ve Dekara Verim
A : Kuru B: Sulu

Ürün Adı	Ayvacık						Bahçedere						Bahçeköy						Beyazköy							
	Atılan Tohum (Kg/da)	Verim (Kg/da)	Ekim Alanı (da)	Hasat Edilen (da)	Üretim (ton)	Atılan Tohum (Kg/da)	Verim (Kg/da)	Ekim Alanı (da)	Hasat Edilen (da)	Üretim (ton)	Atılan Tohum (Kg/da)	Verim (Kg/da)	Ekim Alanı (da)	Hasat Edilen (da)	Üretim (ton)	Atılan Tohum (Kg/da)	Verim (Kg/da)	Ekim Alanı (da)	Hasat Edilen (da)	Üretim (ton)	Atılan Tohum (Kg/da)	Verim (Kg/da)	Ekim Alanı (da)	Hasat Edilen (da)	Üretim (ton)	
Bugday	A	22	300	1300	1000	390	22	350	2500	2500	875					22	350	15000	15000	5250						
	B																									
Ayçiçeği	A	0.4	100	150	150	15	0.4	100	1500	1500	150					0.4	150	5000	5000	750						
	B																									
Soğan	A						40	1500	10	10	15					40	2000	100	100	200						
	B																									
Pancar (1)	A															0.33	6000	350	350	2100						
	B																									
Arpa	A	22	300	290	290	87	20	300	500	500	150					20	300	25	25	7.5						
	B																									
Dan	A																									
	B																									
Pirinç	A																									
	B																									
Mısır	A																									
	B																									
Yulaf	A						20	250	100	100	25															
	B																									
Yonca	A																									
	B																									
Fasulye	A																									
	B																									
Tütün (1)	A															6	100	100	100	10						
	B																									

(1) Dekara Atılan Tohum Gram Olarak Alınmıştır.

Ürün Adı	Karabürçek						Kavacak						Kurdere						Küçükyoncalı							
	Atılan Tohum (Kg/da)	Verim (Kg/da)	Ekim Alanı (da)	Hasat Edilen (da)	Üretim (ton)	Atılan Tohum (Kg/da)	Verim (Kg/da)	Ekim Alanı (da)	Hasat Edilen (da)	Üretim (ton)	Atılan Tohum (Kg/da)	Verim (Kg/da)	Ekim Alanı (da)	Hasat Edilen (da)	Üretim (ton)	Atılan Tohum (Kg/da)	Verim (Kg/da)	Ekim Alanı (da)	Hasat Edilen (da)	Üretim (ton)	Atılan Tohum (Kg/da)	Verim (Kg/da)	Ekim Alanı (da)	Hasat Edilen (da)	Üretim (ton)	
Bugday	A	22	350	15000	5250	22	350	1000	1000	350	20	300	6000	6000	1800	22	300	11000	11000	3300						
	B																									
Ayçiçeği	A	0.4	150	3000	450	0.4	150	1000	1000	150	0.4	125	2500	2500	312	0.4	100	3000	3000	300						
	B																									
Sogan	A										30	2000	50	50	100											
	B	0.4	2000	50	100																					
Pancar (1)	A																									
	B	0.32	5000	100	500							6000	50	50	300											
Arpa	A	20	300	500	150	20	250	300	300	75	20	400	1000	1000	400	20	250	500	500	125						
	B																									
Dan	A																									
	B																									
Pirinç	A																									
	B																									
Mısır	A																									
	B																									
Yulaf	A																									
	B																									
Yonca	A																									
	B																									
Fasulye	A																									
	B																									
Tütün (1)	A																									
	B																									

Çizelge 8.2. Köylerin Dışarıya Satıldığı Başlıca Maddeler İtibarıyla Dağılımı

Ürün Adı	Edirköy		Demirler		Göçerler		Göngörmez		Kadıköy		Karabürçek		Kavacık	
	Miktar	Ölçü Birimi	Miktar	Ölçü Birimi	Miktar	Ölçü Birimi	Miktar	Ölçü Birimi	Miktar	Ölçü Birimi	Miktar	Ölçü Birimi	Miktar	Ölçü Birimi
Buğday	2100	ton	2400	ton	7000	ton			3000	ton	5250	ton	350	ton
Ayçiçeği	600	ton	600	ton	1200	ton			870	ton	450	ton	150	ton
Soğan			1400	ton	89	ton			300	ton	100	ton		
Arpa			600	ton	600	ton			525	ton	50	ton		
Mısır														
Dan														
Kuru Fasulye														
Pirinç														
Uzüm														
Karpuz														
Kavun														
Kiraz														
Domates														
Salatalık														
Biber														
Patlıcan														
Prasa														
Lahana														
Şeker Pancarı	150	ton									500	ton		
Zeytin														
İhlamur														
Manda														
Sığır	90	adet	100	adet	400	adet								
Koyun	770	adet	200	adet	400	adet			464	adet	180	adet	176	adet
Keçi									250	adet	250	adet	200	adet
Süt	1.5	ton	1.5	ton	1400	ton			875	ton	280	ton	235	ton
Peynir														
Balık														
İpek Kozası														
Tütün														
Odun								3000	ton					

Çizelge 9.1. Köylerin Pazar ve Panayır Durumları İtibariyle Dağılımı

Köyler	Köylerin Pazar Durumu			
	Pazar Kurulmayan	Emtia Pazarı Olan	Hayvan Pazarı Olan	Panayır
vacık				
hçedere				
çekköy				
eyazköy		X		
üyükYoncalı	X	X		
ayla		X		
ukuryurt				
emirler				
irköy		X		
öçerler		X		
ngörmez		X		
diköy		X		
rabürçek				
vacık				
rtdere				
çükYoncalı		X		
smanlı				
aaan		X		
rvi				
inanlı				
ofular				
valı				
RAY (Merkez)	X	X		X
OPLAM	2	10	-	1

Çizelge 10.1. Köylerin Geçici ve Daimi Kamu Görevlileri İtibariyle Dağılımı

Köyler	Geçici Kamu Hizmetleri											
	Gezici sağlık memuru		Gezici dikiş kursu		Aile planlama kursu		Kuran kursu		Korucu		Hayvan sağlık memuru	
	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B
Yuvacık	12	2									10	2
Ahçedere	12	3							1	1	9	2
Bahçeköy	12	2					1	1	1	1	9	2
Yazköy	12	3					1	1	1	1	11	2
ÜyükYoncalı	12	3					1	1			10	2
Ayala	12	3									10	2
Ukuryurt											10	2
Emirler	1	1									10	2
Çirköy	1	1									10	2
Öçerler	12	3	1	1			1	3	2	1	10	2
Üngörmez			1	1							10	2
Adıköy	12	3							2	2	10	2
Arabürçek	12	1	1	1							10	2
Avacık	12	1	1	1							10	2
Urtdere	12	2							1	1	10	2
ÜçükYoncalı			1	1							10	2
Smanlı	12	2							1	1	10	2
Safaalan	5	2									10	2
Ervi	12	3									10	2
İnanlı	12	3							1	1	10	2
Öfular	12	3					1	1			10	2
Uvalı							1	1	1	1	10	2
ARAY(Merkez)											10	2
OPLAM	187	41	5				6	8	11	9	230	48

Çizelge 11.2. Köylerin İçme ve Kullanma Suyunun Durumları İtibarıyla Dağılımı

Köyler	Bakteriyolojik muayene		Dezenfekte		Tesis yapan			Kaynak				İsaledeki boru cinsi				
	Yapılan	Yapılmayan	Edilen	Edil-meyen	YSE	Köylü	Her-ikisi	Mem-baa	Dere suyu	Göl	Kuyu	Künk	Eternit	Demir	Plastik	Aspest
Ayvacık	X		X		X			X			X				X	
Bahçedere	X		X		X			X			X				X	
Bahçeköy	X		X		X			X			X				X	
Beyazköy	X		X		X			X			X				X	
BüyükYoncalı	X		X		X			X			X				X	
Çayla	X		X		X			X			X				X	
Çukuryurt	X		X		X			X			X				X	
Demirler	X	X	X	X	DSI			X			X				X	
Edirköy	X		X		X			X			X				X	
Göçerler	X		X		X			X			X				X	
Güngörmez	X		X		X			X			X				X	
Kadıköy	X		X		X			X			X				X	
Karabürçek	X	X	X		X			X			X				X	
Kavacık	X		X		X			X			X				X	
Kurtdere	X		X		X			X			X				X	
KüçükYoncalı	X		X		X			X			X				X	
Osmanlı	X		X		X			X			X				X	
Safaalan	X		X		X			X			X				X	
Servi	X		X		X			X			X				X	
Sinanlı	X		X		X			X			X				X	
Sofular	X		X		X			X			X				X	
Yuvallı	X		X		X			X			X				X	
Merkez	X		X		X			X			X				X	

Çizelge 13.2. Köylerin ısınma yakıtı, ısınma aracı ve aydınlanma araçlarının birinci, ikinci derece tercihler itibarıyla dağılımı
A. Birinci tercih B. İkinci tercih

Köyler	Tercihler	Yemek Pişirme Aracı										Aydınlanma Aracı					
		Ocak	Gaz ocağı	Tandır	Fırın	Tüpgaz	Elektrik ocağı	Sac	Diğer	Gaz Lambası	Elektrik	Tüpgaz	Lüks	Diğer			
Küçükyoncalı	A		X											X			
	B			X													
Osmanlı	A		X											X			
	B			X													
Servî	A		X											X			
	B			X											X		
Safaalan	A								X					X			
	B				X										X		
Sinanlı	A								X					X			
	B														X		
Sofular	A								X					X			
	B									X						X	
Yuvalı	A									X							
	B				X									X			X

Çizelge 13.3. Köylerin ısınma yakıtı, ısınma aracı ve aydınlanma araçlarının birinci, ikinci derece tercihleri itibarıyla dağılımı

Köyler	Tercihler	Isınma Yakıtı						Isınma Aracı					
		Kömür	Oduun	Petrol	Tezek	Diğer	Soba	Ocak	Tandır	Elektirik sobası	Diğer		
Ayvacık	A		X				X						
	B	X											X
Bahçedere	A	X											
	B		X									X	
Bahçeköy	A		X										
	B	X											X
Beyazköy	A	X											
	B		X							X			
Büyükyoncalı	A	X											
	B		X							X			
Çayla	A	X											
	B		X										X
Çukuryurt	A	X											
	B		X							X			
Edirköy	A	X											
	B		X							X			
Demirler	A	X											
	B		X										
Güngörmez	A		X										
	B	X								X			
Göçerler	A	X											
	B		X							X			
Kadıköy	A	X											
	B		X										
Karabırçek	A		X										
	B	X											
Kurdere	A		X										
	B	X											
Kavacık	A		X										
	B	X											X

Çizelge 14.Köylerin sahip oldukları araçlar itibarıyla dağılımları
A. Toplam taşıt aracı B. Köy ile merkez arasında çalışan araç

Köyler	Köy Halkının Sahip Olduğu Araçlar																			
	Otobüs		Mimibüs		Otomobil		Jip		Kamyon		Pikap		Traktör		Motosiklet					
	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B				
Ayvacık			4	4	30					1	1			30			3			
Bahçedere			1	1			4							17			6			
Bahçeköy			3	3	18					5	5			35			4			
Bevezköy			6	6	67		1	1		2	2	4	4	280			4			
BüyükYoncalı	1		1	1	150		1			10	10			55			25			
Çayla			2	2	70					1	1			80			30			
Çukuryurt	4	4	4	4	100	1				2	2			100			20			
Demirler			2	2	20		2			1	1			72			2			
Edirköy			3	3	50					1	1			80			3			
Göçerler			6	6	20					3	3	1	1	110			2			
Güngörmez	3	3	8	8	70					3	3			50			10			
Kadıköy					25					8	8			85			8			
Karabürçek			2	2	10	1								55						
Kavacık					6					1	1			10			1			
Kurtdere			5	5	20							1	1	70			3			
KüçükYoncalı	7	7	14	14	70	6						6	6	160			10			
Osmanlı	1	1	3	3	18					3	3	1	1	71			4			
Safaalan	4	4	3	3	70					5	5			100			12			
Servi					17									40			1			
Sinanlı					16									60			3			
Sofular			1	1	30					3	3	3	3	60			5			
Yuvalı			4	4	8									70						
Merkez																				
TOPLAM																				

Çizelge 15.1.1. Köylerin sahip olduğu imalathane ve benzeri yerler itibarıyla dağılımı
A. İşyeri sayısı B. Çalışanlar sayısı

Köyler	Nitelikler	İşyeri ve çalışan Toplamı	Imalathane ve Benzeri Yerler														
			Taş Ocağı	Maden Ocağı	Mensucat	Dericilik	Tuğla Kiremit	Konservecilik	Toptan cılık	Tütün Atel.	Mandra	Halı Kilim	Ağaç İşleri	Demir Metal	İçki imalattı	Diğer	
Ayvack	A																
	B																
Bahçedere	A																
	B																
Bahçeköy	A																
	B																
Beyazköy	A	3											1		2		
	B	8											5		3		
Büyükyoncalı	A	2													2		
	B	4													4		
Çayla	A																
	B																
Çukuryurt	A	3													1		1
	B	14													10		2
Demirler	A																
	B																
Edirköy	A	2		1													1
	B	32		30													2
Göçerler	A																
	B																
Güngörmez	A																
	B																
Kadıköy	A																
	B																
Karabürçek	A																
	B																

Çizelge 15.2. Köylerin sahip olduğu imalathane ve benzeri yerler itibarıyla dağılımı
A. İşyeri sayısı B. Çalışanlar sayısı

Köyler	Nitelikler	İşyeri ve çalışan Toplamı	İmalathane ve Benzeri Yerler															
			Taş Ocağı	Maden Ocağı	Mensu- cat	Derici- lik	Tuğla Kiremit Kiremit	Konser- vecilik	Toplan- cılık	Tütün Atel.	Mandra	Halı Kilim	Ağaç İşleri	Demir Metal	İçki imalatı	Diğer		
Kavacık	A																	
	B																	
Kurdere	A																	
	B																	
Küçükkyoncalı	A	4												3	1			
	B	8												6	2			
Osmanlı	A																	
	B																	
Safaalan	A																	
	B																	
Servi	A																	
	B																	
Sinanlı	A																	
	B																	
Sofular	A																	
	B																	
Yuvalı	A																	
	B																	

Çizelge 15.4. Köylerin Sahip Oldukları Ticarethaneler Ve Bunların Faal Olup Olmama Durumları İtibarıyla Dağılımı
A: Faal olan B: Faal olmayan

Köyler	Ticaretaneler															
	Faal Olup Olmama	Kahve	Motorlu Su Değirmeri	Yel Değirmeri	Fırın	Bakkal	Kitapçı	Manav	Kasap	Flan	Berber	Otel	Motel	Vasata İşlet-Mesi	Soğuk Hava Deposu	Diğer
Kurtdere	A	6	1			3					2					
Küçükyoncalı	B	9	2		1	6	2			4						
Osmanlı	A	3				3				1						
Safaalan	B	8				6	1			2						
Servi	A	3	1			2										
Sinanlı	B	3	2			1										
Sofular	A	4	1			1	1				1					
Yuvalı	B	4				4					1					

Çizelge 18.1. Köylerin sosyal ve Ekonomik Tesisler İtibarıyla Dağılımı
A. Faal Olan B. Faal Olmayan

Köyler	Faal Olma Durumu	Sosyal ve Ekonomik Tesisler																	
		Belediye	Karakol	PTT	Sağlık Ocağı	Sağlık Evi	Köy Ebesi	Ana Çocuk Sağlığı	Cami	Mescit	Kilise	Hamam	Çamaşır hane	Köy Odası	Selektör	Köy Kitaplığı	Umumi WC	Kahve hane	Diğer
Ayvacık	A			XXX					XXX							XXX			
Bahçedere	B			XXX					XXX							XXX			
Bahçeköy	A								XXX							XXX			
Beyazköy	B								XXX							XXX			
Büyükyoncalı	A	XXXX	XXXX	XXX	XXX	XXX	XXX	XXX	XXX							XXX			
Çayla	B			XXX					XXX							XXX			
Çukuryurt	A			XXX					XXX							XXX			
Demirler	B			XXX					XXX							XXX			
Edirköy	A			XXX					XXX							XXX			
Göçerler	B			XXX					XXX							XXX			
Güngörmez	A			XXX					XXX							XXX			
Kadıköy	B			XXX					XXX							XXX			
Karaburçek	A			XXX					XXX							XXX			
Kavacık	B			XXX					XXX							XXX			

18.2. Köylerin Sosyal ve Ekonomik Tesisler İtibarıyla Dağılımı
A. Faal Olan B. Faal Olmayan

Köyler	Faal Olma Durumu	Sosyal ve Ekonomik Tesisler																	
		Belediye	Karakol	PTT	Sağlık Ocağı	Sağlık Evi	Köy Ebesi	Ana Çocuk Sağlığı	Cami	Mescit	Kilise	Hamam	Çamaşır hane	Köy Odası	Selektör	Köy Kitaplığı	Umumi WC	Kahve hane	Diğer
Kurtdere	A			XXX													XXX	XXXX	
	B																		
Küçükyoncalı	A			XXX	XXX	XXX	XXX	XXX	XXX								XXX	XXXX	XXXX
	B																		
Osmanlı	A			XXX					XXX								XXX	XXXX	XXXX
	B																		
Safaalan	A			XXX	XXX	XXX	XXX	XXX	XXX								XXX	XXXX	XXXX
	B																		
Servi	A			XXX					XXX								XXX	XXXX	XXXX
	B																		
Sinanlı	A			XXX	XXX				XXX								XXX	XXXX	XXXX
	B																		
Sofular	A			XXX					XXX								XXX	XXXX	XXXX
	B																		
Yuvalı	A			XXX	XXX	XXX	XXX	XXX	XXX								XXX	XXXX	XXXX
	B																		
SARAY(Mer)	A	XXXX	XXXX	XXX	XXX	XXX	XXX	XXX	XXX		XXXX							XXXX	XXXX
	B																		
TOPLAM	A	3	2	22	3	7	9	7	23	-	-	1	-	21	5	3	23	23	23
	B	20	21	1	20	16	14	14	-	23	23	22	22	2	18	20	-	-	-

Çizelge 19.1. Köylerin birinci ve ikinci derece geçim kaynakları itibarıyla dağılımı

A : Birinci Derece Tercih B : İkinci Derece Tercih

Geçim Kaynakları

Köyler	Geçim Kayn. Der.	Tada Tarımı	Meyvecilik	Sebzecilik	Hyvancılık	Su Ürünleri	Madencilik	Köy El Sanatları	Tarım Ürünleri	Çiçek Seracılığı	Sebze Seracılığı	İşçilik	İpek Böcekçiliği	Zeytunculik	Diğer
Ayvacık	A				X				X						
	B														
Bahçedere	A	X			X							X			
	B														
Bahçeköy	A				X				X						
	B														
Beyazköy	A	X			X										
	B														
B.yoncalı	A	X													
	B											X			
Çayla	A	X													
	B				X										
Çukuryurt	A	X			X							X			
	B														
Demirler	A	X			X										
	B														
Edirköy	A	X			X		X					X			
	B														
Göçerler	A	X			X										
	B														
Güngörmez	A				X				X						
	B														
Kadıköy	A	X			X							X			
	B														
Karabürçek	A	X			X										
	B														
Kavacık	A	X			X										
	B														

Çizelge 20. Nüfusun Köyler İtibarıyla Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

Köyler	Toplam	Cinsiyete Göre Nüfus Dağılımı		Yaş Gruplarına Göre Nüfus Dağılımı						
		Kadın	Erkek	0-7	8-15	16-25	26-40	41-55	56-65	65+
Ayvack	426									
Bahçedere	206									
Bahçeköy	559									
Beyazköy	2026									
BüyükYoncalı	4473									
Çayla	682									
Çukuryurt	1629									
Demirler	431									
Edirköy	717									
Göçerler	1063									
Güngörmez	1196									
Kadıköy	682									
Karabürçek	337									
Kavacık	273									
Kurtdere	707									
KüçükYoncalı	1716	803								913
Osmanlı	436									
Safaalan	1211									
Servi	382									
Sinanlı	283									
Sofular	603									
Yuvalı	640									
SARAY(Merkez)	13038									
TOPLAM	33716	15708	18008							

Çizelge 22.2. Köylerin Eğitim Durumları İtibarıyla Dağılımı

Köyler	Köy Dışında Okula Gidenler			Okul Çağında Olup Okula Gitmeyen	Okuma Yazma Bilmeyen	Lise ve Üstü Tahsil Yapan	Tarımsal Eğitim	
	İlk Okul	Orta Okul	Lise				Bölge Yatılı	Diğer
Ayvacık	43	14	3	-	-	-	-	-
Bahçedere	12	-	3	-	-	-	-	-
Bahçeköy	40	12	12	-	-	-	-	-
Beyazköy	-	-	-	-	-	-	-	-
BüyükYoncalı	-	-	16	-	-	-	-	-
Çayla	52	19	13	-	-	-	-	-
Çukuryurt	-	67	50	-	-	-	-	-
Demirler	-	10	9	-	-	-	-	-
Edirköy	57	18	6	-	-	-	-	-
Göcerler	-	36	-	-	-	-	-	-
Güngörmez	-	43	16	-	-	-	-	-
Kadıköy	-	1	-	-	-	-	-	-
Karabürçek	11	16	5	-	-	-	-	-
Kavacık	12	5	1	-	-	-	-	-
Kurtdere	-	21	11	-	-	-	-	-
KüçükYoncalı	-	69	40	-	-	-	-	-
Osmanlı	22	5	1	-	-	-	-	-
Safaalan	-	48	10	-	-	-	-	-
Servi	26	3	3	-	-	-	-	-
Sinanlı	23	11	5	-	-	-	-	-
Sofular	40	-	-	-	-	-	-	-
Yuvalı	-	19	13	-	-	-	-	-
SARAY(Merkez)	-	-	-	-	-	-	-	-
TOPLAM	338	417	217	-	-	-	-	-

Çizelge 23.1. Köylerin Hastalık, Sosyal Yardım ve Yardımlaşma Türleri İtibarıyla Dağılımı

Köyler	Yerleşmiş Hastalıklar						Yöresel Hastalıklar						Tarımsal Mücadele	
	Sıtma	Trahom	Cüzzam	Verem	Diğer	Kanser	Ulser	Guatr	Kalp	İlaç Alış	Diğer	Zehirlenme	Olen	
Ayvacık							20		5					
Bahçedere							10		1					
Bahçeköy			2				30	5	35					
Beyazköy						1		10						
BüyükYoncalı														
Çayla			3			5	10		5					
Çukuryurt			4			4	20	4	7					
Demirler							15		4					
Edirköy			4				10	4	8					
Göçerler														
Güngörmez			1				10			4				
Kadıköy			7		1									
Karabürçek														
Kavacık														
Kurtdere									1					
KüçükYoncalı			1			4	50	10	20					
Osmanlı			2			2	20	5	8					
Safaalan			6											
Servi														
Sinanlı							6	1	3					
Sofular														
Yuvalı			2											
SARAY(Merkez)			43			19	20	13						
TOPLAM			71	1	1	35	221	52	97	4				

Çizelge 23.2. Köylerin Hastalık, Sosyal Yardım ve Yardımlaşma Türleri İtibarıyla Dağılımı

Köyler	Sakatlar Toplamı	Sakatlıklar							Sosyal Yardım Alanlar			Köy İşleri İçin İmece		Aileler Arası İmece			
		Kör	Topal	Kötürüm	Sağır	Akl Hastası	Diğer	65 yaş+	100 yaş+	Devletten S.Y. Alan	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	
Ayvacak	4	2				2				1		3		X			X
Bahçedere										2		3		X			X
Bahçeköy										2		4		X			X
Bevazköy	10			3	3	4				1		2		X			
Büyük Yoncalı	25	20		1		4				14		23					
Çayla										7		9		X			X
Çukuryurt	6	1	4				1			7		10		X			X
Demirler										3		7		X			X
Edirköy	10	5	4	1						5		9		X			X
Göçerler										2		2		X			X
Günçörmez	12	6	4	1		1				12		28		X			X
Kadıköy										1		1		X			X
Karabürçek												1		X			X
Kavacık										7		9		X			X
Kurtdere	2	1		1						3		4		X			X
Küçük Yoncalı	10	4	5			1				6		9		X			X
Osmanlı	3	1	2									2		X			X
Safaalan										8		15		X			X
Servi										2		4		X			X
Sinanlı										1		6		X			X
Sofular												1		X			X
Yuvalı												1		X			X
SARAY (Merkez)										97		187					
TOPLAM	82	40	23	6	12	181	14	7	14	340	14	7	14	6	6	6	6

Çizelge 24.2. Köylerin Kooperatifleşme Durumları İtibarıyla Dağılımı

A. Tarım Kredi Koop. B. Tarım Satış Koop. C. Köy Kalkınma Koop. D. Üretim Koop. E. Toprak Su Koop.

Köyler	Kredi Alınan Kuruluş			Kredi Top.		Top. İşlet. Sayısı	Ortak Sayısı	Yerleşim Yeni Sayısı	Proje Konusu					İşletmeye Geçme Durumu				
	Koop Türü	Ziraat Bank.	Şeker Bank.	Halk Bank.	Diğer Bank.				Kredi Alan	Kredi Miktd. (ooo TL)	Mandra	Bahçeliklik	Halicilik	Orman Ürünleri	Arıcılık	Deri Ürün.	Toprak su	Diğer
Osmanlı	A					85	5	480	85									
Servi	A							45										
	B							50										
Safaalan	C							330	20									
Sinanlı	A							40	40									
	B							40	40									
Sofular	A								50						X			
Yuvalar	-																	

SONUÇ ve ÖNERİLER

Kırsal kalkınma çalışmalarını dıştan görüldüğü ve sanıldığı gibi basit ve kolay iş değildir. İçerdiği sosyal, ekonomik, fiziki ve yerleşim sorunları nedeni ile nerşeyin nasıl, kiminle, ne zaman yapılacağı önceden bilinmeli ve saptanmalıdır. Ayrıca eldeki olanakların nelere yeteceği, neler yapacağı önceden neye bilinmelidir. Bu nedenlerle olanaklardan rasyonel bir biçimde yararlanma prensibi ön planda tutularak programlama ya da planlama gereklidir. Özellikle yerlerin tek elden yürütülmesi prensibi özenle korunmalı, kalkınma ile ilgili olarak tarım, endüstri ve hizmet sektörlerinin ne şekilde bir işbirliği ve dayanışma içinde çalışacakları, işin başlangıcında belirlenmelidir ve aralarındaki koordinasyon ilkeleri saptanmalıdır. Bu üç sektörden yalnızca ekonomik ilişkileri alıp incelemek yeterli olmayabilir. Kırsal kalkınma köy yaşamının ekonomik, geleneksel, psikolojik ve sosyal yapılarını inceleyecek kapsamlı bir araştırmaya gerek gösterir. Böyle bir tanımlama ve inceleme ile ancak kırsal kalkınmanın temelleri belirlenebilir. Gelişen teknoloji ve bilimsel araştırma yöntemlerinin sağladığı kolaylıklarla en karmaşık sorunlar bile çözümlenebilmektedir. Kırsal kalkınmada temel işlem kırsal kalkınma programını çerçevesinde ele alınacak yöreye ait dökümanların toplanmasıdır. Toplanacak dökümanlarla, hizmet götürülecek veya kırsal kalkınma çalışmaları yapılacak yörenin kalkınma stratejileri belirlenmiş olur. Köylere götürülecek yeniliğin benimsenmesi, uygulama evresine getirilmesi, her toplumun temel niteliklerine göre değişiklik göstereceğinden, toplumun sosyal ve psikolojik yapısının bilinmesine gerek vardır. Köy toplumunun geleneksel yapısı, ilişki sistemleri, değer yargıları gibi temel verileri farklı olduğundan bir yeniliği benimseme uygulama düzeylerinde farklılıklar olacağı bilinmelidir. O nedenle önce sosyal yapının saptanması, ayrıntıya varacak düzeyde her bilinmezin açıklanması ve buna göre kalkınma planının yapılması gereklidir.

Kalkınma planlarının gelişmelere, gereksinmelere uyum gösterebilmesi için esnek bir yapıya sahip olması gerekir. Plan ya da programlar uygulamaya geçildiğinde bile duruma göre değişmeye elverişli olmalıdır. Katı kalıp ve sınırlar içinde hazırlanmış bir kalkınma planı çoğu kez beklenmedik bazı durumların ortaya çıkışı nedeni ile uygulanma olanağını kaybedebilirler.

Bu nedenle plan ve programların hazırlanma evresinde önemsiz gibi görünen bazı etmenlerin ilerde önem kazanabileceği ve planın uygulanmasında nirengi görevi göreceği olasılığı da gözönünde tutulmalıdır. Böyle bir düşünce tarzı (Feed-back) kırsal kalkınma tasarımlarının hazırlıklarının temelini oluşturur. Bu ilke ve esneklik sayesinde yukarıda da belirtildiği gibi değişen koşullar içinde temel hedef korunmak koşulu ile plan bu gelişmelere göre yeniden ayarlanabilir.

Kırsal kalkınma aslında birbirini izleyen bir kaç kademeyi içeren ve süreklilik gösteren faaliyetler değişimidir. Kırsal kalkınmada başarı düzeyi aşağıda belirtilen ilkeleri sürekli gözönünde bulundurmakla mümkündür;

- 1-Kırsal kalkınma planının amaçlarını saptamak ve açıklamak (Bu amaçlar ekonomik Sosyal-politik veya karşık nitelikte olabilir).
- 2-Hazırlanacak her çaptaki planlamaya etki eden tüm etmenlerin incelenmesi, araştırılması ve etkili faktörlerin saptanmasına yarayacak temel bilgileri incelemek.
- 3-Anılan bu etmenleri önceden belirlenen hedefe doğru yönleltmek için gerekli politikaları üretmek.
- 4-Kırsal kalkınma ile ilgili birimlerin yöneticilerine hazırlanan planı uygulama alanına sokmak için kullanacakları araç, gereçleri de içine alan kapsamlı bir hazırlık yapmak.
- 5-Planın uygulama evresinde yapılacak sürekli inceleme ve araştırmalarla planın başarı derecesi ölçülür. Bu incelemeler bazen özgün planın veya amaçların değiştirilmesini bile gerektirebilir.

Bu şekilde inceleme ve araştırmalara dayalı olarak değişmelerin ön planda tutulması ilkesi kırsal kalkınma ile uğraşan kişilerce çok iyi bilinmesine karşın, çoğunlukla bu kararlara pek uyulmaz. Kalkınma planları genellikle o yöreyi tanımayan ve yöreye yabancı olan uzmanlar tarafından hazırlanır. Uygulama alanında çalışmalarla ilişkisi olmayan bir kuruma bırakılır. Planı hazırlayanla uygulayanlar arasında herhangi bir biçimde ilişki bulunmadığından, koordinasyon eksikliğinden, uygulamanın bütünlüğü bozulur ve planın başarı şansı azalır. Bu nedenle planın hazırlanması evresinde uygulayıcılarla işbirliği yapılması ve uygulama sırasında da teorisyenlerin hazır bulunmaları planın başarılı olması için kaçınılmazdır.

İşbirliği ve koordinasyonun önemi, gereğince anlaşıldığı takdirde kırsal kalkınma ile uğraşan kurumların, politika üreticilerin, planlama eksperleri, bilim adamları ve yöneticiler arasındaki işbirliği ve ilişkileri önemli ve olumlu sonuçlar verir. Bu işbirliği ve ilişkiler sadece üst düzey yöneticileri arasında değil, kırsal kalkınmada görev alacak en küçük birim arasında bile süreli olmalıdır.

Köylerde, daha geniş anlamıyla kırsal kesimlerde yaşanabilir bir ortam hazırlamak ve bunu oluşacak gereksinimlere göre sürekli bir biçimde ileriye götürmek, kent ve köy yaşam standartları arasındaki farklılığı gidermek ve böylece kentlerin çekiciliğini azaltmakla ilgili tüm koşulları kapsar. Bunun gerçekleştirilmesi, bireysel gelirlerin artırılmasına, ekonomik temellerin oluşturulmasına, kırsal kesimde toprağa oranla fazla durumda bulunan nüfusun başka çalışma alanlarına kaydırılmasına, kırsal kesimin yaşanacak duruma getirilmesine bağlıdır.

Bu hedeflere ulaşabilmek için de aşağıdaki etkinliklerin birlikte gündeme tirilmesi gerekir.

-Bireysel Gelirlerin Hızlı Bir Biçimde Arttırılması

Kırsal kalkınmanın en önde gelen koşuludur.Gelişmiş ülkelerde bu amaçla köylülerin ortalama bireysel gelirlerini kentte yaşayan orta düzeydeki bir esnafın lirine eşdeğer bulmak veya örneğin bir fabrika işçisinin gelirine eşitlemek rekir.Az gelişmiş ülkelerde ise bu gelirlerin düzeyi genellikle herhangi bir bilimsel mele dayanmadan saptanır.Bu durum ise çeşitli yanlışlara ve aksamalara yol ar.

Bireyin gelirinin arttırılması genellikle 2 yolla olur.Birincisi eldeki olanakların iyi organize edilerek ve planlanarak etkinliğinin arttırılması, üretimde aksayan yönlerin giderilmesi.İkincisi ise yeni üretim tekniklerinin ve olanaklarının evreye konulması ile bireyin gelirinin arttırılması.

Kırsal kalkınmanın uygulandığı ülkelerin kalkınmışlık düzeyine göre bireyin lirini arttırmada kullanılan yöntem ve materyal değişiklik gösterir.Çünkü kırsal kalkınma yönünden bu ülkelerin koşulları birbirine oranla oldukça değişiktir.

Her iki konuya ilişkin uygulamadan örnekler vermek istiyorum.Geri kalmış ve lişmekte olan ülkelerde kırsal kalkınma ile ilgili yapılan çalışmalardan bazı sesitler vererek, uygulamaların durumunu, ortaya çıkacak sorunları yansıtmak istiyorum.

Batılı kırsal kalkınma uzmanları geri kalmış ülkelerden birinde kırsal halkın sendine yeterli gelir sahibi olmaları konusunda olanaklar arıyorlardı.Bu amaçla umurta verimi yüksek tavuk yetiştirilerek kırsal halkın bireysel olarak gelirinin kseltilmesine çalışıyorlardı.Kişisel gelirin arttırılması için ithal edilen yumurta verimi yüksek tavuklar, bakım, yemleme yönünden yüksek düzeyde özen istiyorlardı.Köylüler böyle bir bakım tekniğini ve özeni göstermek durumunda olmadıklarından, ithal edilen tavuklar ve her biri para ve zahmetle kurulan kümesler çok kısa bir sürede devre dışı kalmıştır.

Bu tür eğitime düzeyi düşük topluluklarda kültür ırka tavuklar yerine yerli ya a melez ve yöre koşullarına ve söz konusu halkın yetiştirme tekniklerine uygun vuk ırkları yetiştirilirse daha iyi sonuç alınabilir ve ekonomik yönden yararlı olurdu.

İkinci önlem olarak da mevcut olanaklar içinde alınacak bazı önlemlerle veya eni bir örgütlenme kanalı ile üretimi arttırmaktır.Bunun için halkın çok uzun allardan beri kullanmakta olduğu üzüm suyu veya zeytinyağı çıkarma cenderelerini nek vermek istiyorum.Kullanılagelen cenderelere yapılacak bazı ilavelerle üzüm suyunu % 10-20 arasında daha fazla çıkarmak olanağı elde edilebilir.Bu amaçla Asya kelerinin birinde kurulan dev bir kuruluş, yöre üretimi için oldukça büyük kapasiteleri içeriyordu.Bu nedenle fabrikaya ekonomik olmayan uzaklıktaki

işletmelerden de buraya yağı çıkarılmak istenen zeytinler nakledildi. Bu durum artan nakliye giderleri nedeni ile köylü için pek karlı olmadı. Yapılan bu dev tesis %30-40 kapasite ile çalıştı, bu girişim ise beklenen gelişmelerin tam tersi bir durumun oluşmasına neden oldu. Bunun yerine yörenin üretim kapasitesi incelenip ona göre bir tesis kurulsaydı, kırsal kalkınma amaçlarının gerçekleşmesine, yani halkın ekonomik olarak daha fazla olanak sağlamasına yardımcı olabilirdi.

Bu örnekler açıkça göstermiştir ki, ele alınan bir kırsal kalkınma programının, ekonominin genel kuralları ile birlikte yöre halkının özel durumunu da gözönünde tutarak ona göre girişimlerde bulunulması zorunluluğunu getirmiştir. Gelişmekte olan ülkelerde kaynak bulmanın zor olduğu da gözönünde tutularak, bulunan olanakların büyük tesislere yöneltilmesi yerine çok kısa bir sürede kar getirici ve köylünün maddi refahını olumlu etkileyecek yatırımlara öncelik verilmelidir. Hedef az para veya olanak ile en fazla kar ya da yarar sağlamaya yönelik olmalıdır.

Bireysel gelirin artırılması kuşkusuz bütün toplumlar için önemli olmasına karşın, bu amaca varabilmek için alınacak önlemlerin her ülkenin kendi özel koşullarına uyandırılması gereği de unutulmamalıdır.

-Küçük Çapta Endüstri Merkezlerinin Kurulması

Endüstriyel kuruluşlar genellikle nüfusu kalabalık, ulaşım olanakları fazla, elektrik ve su gibi endüstri için önemli girdilerin ucuz ve kolayca temin edilebildiği kentsel bölgeleri tercih ederler. Bu tür endüstri kuruluşları gereksinim duydukları işgücünü kentlerden karşıladıkları için, kentlere dolaylı bir katkıda bulunurlar ve de köylerin kente yönelik göçlerini de kamçılar, köyün kente göçüne neden olan bu durum, tarımsal alanların boşalmasına dolayısı ile tarımsal alanların boş kalmasına ya da arzu edilen düzeyde yararlanılmamasına neden olur.

Bu durum ise temelde büyük tinsel ve özdeksel zararlara neden olur, Tarımsal alanların boşalmalarını önlemek amacı ile endüstri ile ilgili etkinlikleri köye taşımamız. Köyler temel sanayiilerin gerekli bazı parçalarını üreten küçük sanayi kuruluşlarını taşımakla hem köylü nüfus iş bulmuş, hem köylü nüfusun toprağa baskısını azaltmış olacağımız gibi hem de köy toplumunu yerinde tutmuş oluruz. Orta ve Batı Avrupa ülkelerinde bu yolla kırsal kesimin yaşam koşulları olumlu olarak değiştirilmiştir. Çünkü köylü köyüne kadar gelen iş olanaklarını değerlendirdiği gibi arta kalan boş zamanında da tarımla ilgili işlerini yürütür. Endüstri ünitelerinin köylere kaydırılmasının gelişmekte olan ülkelerde daha büyük öneme sahip olduğunu vurgulamaya gerek yoktur. Bu gibi ülkelerde kente yönelik göç frenlendiğinden, kentlerde çok kısa bir süre içinde oluşan ucuz işgücü rekabeti de önlenir.

Ayrıca hızlı bir biçimde oluşan kentleşmenin beraberinde getirdiği sosyal sorunlar da oluşmaz.

Küçük endüstri merkezlerinin köylere getirilmesinin tarımsal gelişme ve köylünün refahı üzerine olumlu etkileri aşağıdaki gibi özetlenebilir;

-Küçük endüstri kuruluşları tarımsal alanlarda gerek mevsime bağlı olarak, gerekse açık işsiz durumunda olan bireylere iş olanağı sağladığından köylünün elinin artmasına, köy toplumunun köyde yaşamaya devam etmesine yardımcı olur.Köyünde iş olanağı bulunan bireylerin başka nedenlerle kente göç etmeleri ten pek düşünülemez.

-Köyde kurulan endüstri kuruluşlarında çalışan işçi kitlesi ve aile bireyleri tarımsal ürünler için iyi bir pazar oluşturur.Köyde yetiştirilip uzak yerlere taşınmaları zor olan ürünlerin bu yolla iyi bir biçimde değerlendirilmeleri mümkündür.Ayrıca kendi tüketimine göre biçimlendirilmiş ürün deseni, oluşan pazar nedeniyle olumlu yönde biçim değiştirir.Pazar ekonomisine yönelmelerine neden oluşturan bu olanaklar köylünün kendi kabuğunu yırtıp çıkmasına da olanak hazırlar.

Böylece endüstriyel gelişmenin oluşturduğu ek veya artı değer, bireyin bireysel gelirini, dolayısı ile de köylünün satınalma gücünü artırır.

-Üretim alanına kurulacak endüstriyel kuruluşlar, gereksinme duydukları hammaddeyi sağlamada çalışan araçlara gereksinme duymaz, böylece hem üretici ürününü gerçek değeri üzerinden satma olanağına kavuşur, hem de endüstri kuruluşları hammaddeyi daha ucuza maledebilir.Ayrıca endüstri kuruluşları elde edilen kar büyük kentler yerine kırsal alanlara yöneleceğinden bireylerin de salınmasına, gelişmesine yardımcı olur.

Kırsal alanların yaşam düzeyini yükseltir ve kırsal kesimle kentler arasındaki örülen farkları asgariye indirir.

-İklim koşulları nedeniyle tarımsal uğraşların kısa süreli olduğu yörelerde tarımsal uğraşlarla elde edilen ürünler ailelerin geçimini pek sağlamaz.Ayrıca tarım dışında sürekli iş olanağı bulunmadığından üreticiler çok zor koşullarda yaşamlarını sürdürmek durumunda kalırlar.Böyle yerlerde kurulacak endüstri birimleri, kırsal halka boş zamanlarında iş olanağı sağlar.İş olanağı bulunan çiftçiler genellikle endüstri sektörünün dışında kalan saatlerde tarımsal işlerini yapmaya çalışırlar.Bu durumda çiftçiler işletmelerinde yeni bir organizasyon yapmak durumunda kalırlar.Üretken olmayan üretim şubelerini kapatarak gelir getirici ve ikinci iş konumunda yapılabilecek işlere yönelirler.Tarımsal işletmelerin yapısal durumlarını incelediğimiz zaman, birçok uğraşı alanının kar getirici, üretken olmaktan çok sadece işletmenin gereksinmelerini karşılamak ve boş zamanlarını değerlendirmeye yönelik olduğu görülebilir.Böyle durumda yörede kurulacak bir endüstri kuruluşu, çiftçilerin üretken olmayan bu uğraşlarını değerlendirmeleri açısından yararlı olur.

-Yaşam Düzeyinin Yükseltilmesi

Genellikle köyler kentlere oranla ikmal konusunda daha geri durumda bulunurlar.Tüm sosyal ve ekonomik alt yapıların bulunduğu ve gereksinmelerin karşılandığı hemen hemen hiçbir köy gösterilemez.Bizim burada köy kavramı ile tarımsal üretimin ağırlıkta olduğu, doğal kırsal yaşamın egemen bulunduğu bir köyü kastettiğimiz unutulmamalıdır.Kentin kırsal alanlara oranla daha fazla gereksinmeye yanıt vermesi, köylüyü kente çeken etmenlerden biridir.Eğer kırsal kesimde yaşayan bireyler daha önce kentte bulunmuş ve kent yaşamını benimsemişlerse, bunları köyde tutmak veya yaşatmaya çalışmak oldukça zor olur.

Bu gibi bireyler köy toplumu içinde genellikle daha iyi bir eğitim ve öğretimden geçmiş olduklarından, köyün modernleşmesi, ilerlemesi ve yaşanılır bir duruma getirilmesinde özel öneme sahiptirler.Fakat köy yaşamının bunların arzularına ve gereksinmelerine yanıt vermemeşi sürekli huzursuz olmalarına neden olur.Bunun gibi köyleri kalkanırmakla görevli ve genellikle köy yaşamına yabancı olan personelde yukarıda niteliklerini anlattığımız kişiler gibi köyde pek kalmak istemezler, bunların köylerde görev süresince bile kalmalarını sağlamak, ancak modern ve konforlu bir çevre ile mümkündür.

Bu nedenle köylerde köyü kalkanırmakla görevli personele bu olanakları sağlayarak, yaşam düzeyinin yükseltilmesi gereklidir.

Anadolu köylerinde bu konforlu ve lüks yaşam olanaklarının sağlanması olanaksız görülürse de, dünyada köylerde bu konforun sağlanabileceğine ilişkin özgün örnekler vardır.Bizde de zaman zaman çeşitli nedenlerle gündeme gelen köy-kent veya merkezi köy projelerinde 5-6 köyün konumsal hizmetlerini bir yerde toplayarak hizmetlerin verimliliğini artırma amacı güdülmüştür.Birkaç köyü birarada toplayarak çeşitli hizmetleri olanaklı ve verimli hale getirecek bu projelerde planlamacı ve diğer görevlerde çalışacak kişilere köylerde belirli konforu sağlamak zorunluluğu vardır.

Bu köyleri kalkanırmakla görevli personel, kendi yaşam biçimine ve bulunduğu konuma uygun bir sosyal çevre, yaşam düzeyi, konforu bulduğu takdirde görevini sürdürür.

Birkaç köyü bir hizmet grubu altında birleştirmek, çok çeşitli sosyal ve ekonomik yararlar sağlayacağından, kırsal kalkınmada sık başvurulan önlemlerden biridir.

YARARLANILAN KAYNAKLAR

- ANONYMOUS, 1963, Kalkınma Planı (Birinci Beş Yıllık) 1963-1967, Başbakanlık Devlet Matbaası, Ankara
- ANONYMOUS, 1992, Zirai ve İktisadi Rapor, 1990-1991 Türkiye Ziraat Odaları Birliği, Ankara
- ANINAR, A. 1991, "Biyoteknoloji ve Tarımda Kullanım Olanakları," TMMOB Makina Mühendisleri Odası, yayın no; 149/6 Ankara
- D.P.T. 5. Beş Yıllık Kalkınma planları
- ERAKTAN, G. YILDIRAK, N. 1989 Türkiye'de Kırsal Kalkınma Stratejileri ve Politikaları. Friedrich Ebert Vakfı İstanbul
- GERAY, C. 1967 Toplum Kalkınması ve Toprak Reformu S.B.F.D. C.21, no;5 Ankara
- GERAY, C. 1980 Kırsal Alanda Kalkınma ve Gençlik S.B.F.D. aynı basım S.B.F. Basın Yayın Yüksek Okulu Yayınevi Ankara
- GERAY, C. 1982 Köy Enstitüleri ve Toplum Kalkınması aynı basım S.B.F. Basın Yayın Yüksek Okulu Basınevi Ankara
- GÜNEŞ, T. 1991 "Makro Ekonomik Yaklaşımlar Açısından 1980-1990 Arası Tarım Alanaylı İlişkileri," TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası, 1980-1990 Türkiye Tarımı, Ankara
- GERÇEK, C. KORKMAZ, A. PAZARCIK, O. Ülkemizde Uygulanan Teşvik Sistemi, Ekonomi Üzerindeki Etkileri ve Verimlilik Temeline Dayandırma İmkanları, MPM Yayınları, 1989 Ankara
- AYAMI, Y. and VERNON W. RUTTAN 1980 "Agricultural Development an International Perspective" The Johns Hopkins University Press Baltimore and London
- ERİ, E. F. Küçük ve Orta Ölçekli Girişimcilerin Umudu, Risk Sermayesi, Dünya Gazetesi, yorum inceleme, Temmuz 1992
- AVRUK, H. 1992 Kırsal Kent Farkının Hafiflemesi, Göç ve Göçü Önlemede Bir Faktör olarak Kooperatifçilik. Kooperatifçilik Dergisi, türk Kooperatifçilik Kurumu Sayı;96 Ankara
- MERTER, F. 1990, 1950-1988 Yılları Arasında Köy Ailesinde Meydana Gelen Değişmeler, (Malatya Örneği) T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu, Ankara
- STEWART, F. 1961 Technology and underdevelopment, London
- BARICA, İ. Kalkınmada Öncelikli Yörelere İlgili Temel Konular, DPT, KÖYD, Mayıs 1991

- ŞENEL, D. Köy Düzeyinde Tarımsal Üretim Yapısını ve Verimliliği Belirleyen Faktörler
- TÜRKİYE TİCARİT, SANAYİİ, DENİZ TİCARİT ODALARI ve TİCARİT BORSALARI BİRLİĞİ, 1989 Ankara
- TUNCER, H. 1989 "GAP'da Tarıma Dayalı Sanayi Politikaları," T.C. Ziraat Bankası Genel Müdürlüğü, GAP'da Tarım-Tarıma Dayalı Endüstriler ve Finansman Sempozyumu Ankara
- TONGUÇ, İ.H. 1949 Eğitim Yolu ile Canlandırılacak Köy İstanbul
- TARAKLI, D. 1992 "Dünya Tarımındaki Gelişmeler Karşısında Türkiye Tarım Politikası" TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası, 2000'li Yıllara Doğru Türkiye Tarım, Ankara
- UNITED NATIONS (UN) 1987 Industrialization and Rural Development, Newyork
- YAVUZ, F. 1989 Memleketimizde Toplum Kalkınması (Köy Kalkınması) Sevinç Matbaası
- YILDIRAK, N. 1988 Köy Kalkınması ve Türkiye'de Köy Kalkınma Politikası Ankara
- YILDIRAK, N. 1990 Türkiye'de Köy Çocukları Ayyıldız Matbaası Ankara
- YILDIRAK, N. 1991 Kırsal Kalkınma. A.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü ders notları
- YILDIRAK, N. 1989 Kırsal Alanda Kooperatiflerin Önemi ve Kooperatif Benzeri Birleşmelerin (Kooperation) Nitelikleri. Tarım ve Mühendislik. TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası yayın organı sayı:31 Ankara
- YILDIRAK, N. 1991 Tarım Kesiminde Gözlenen Toplumsal Değişim, 1980-1990 Türkiye Tarım Sempozyumu, TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası, Ankara